

KONSERWACJA ZABYTKÓW PAULINA PYTLAK
OS. CENTRUM B7/44, 31-927 KRAKÓW
NIP 599 291 54 02

EKSPERTYZA KONSERWATORSKA BUDYNKU SZKOŁY
PODSTAWOWEJ NR 1 PRZY UL. DĄBROWSKIEGO 23
W GORZOWIE WIELKOPOLSKIM

Autor dokumentacji: Paulina Pytlak nr dyplomu *1400/169822/2014*

GORZÓW WLKP., KRAKÓW 04.-06. 2018

DZIEŁO KONSERWATORSKIE CHRONIONE PRAWEM AUTORSKIM

SPIS TREŚCI

1. ZLECENIODAWCA	3
2. OPIS OBIEKTU	3
I. Przedmiot opracowania	3
II. Historia obiektu	3
III. Opis budynku	4
IV. Schematyczne rzuty kondygnacji	6
3. OPIS STANU ZACHOWANIA	8
4. BADANIA STRATYGRAFICZNE	10
5. PODSUMOWANIE BADAŃ STRATYGRAFICZNYCH:	66
6. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH	77
7. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA I ARCHIWALNA	83

1. ZLECENIODAWCA

Urząd Miasta Gorzowa Wlkp., reprezentowany przez Zastępcę Prezydenta Miasta Radosława Sujaka, na podstawie wyniku zapytania ofertowego nr WED.II.3042.96.2018.BP z dnia 13.03.2018 roku.

2. OPIS OBIEKTU

I. Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest budynek Szkoły Podstawowej Nr 1 im. Marii Konopnickiej, znajdujący się w Gorzowie Wielkopolskim przy ulicy Dąbrowskiego nr 23. Został on objęty ochroną konserwatorską jako obiekt wpisany do rejestru zabytków, zgodnie z decyzją nr 363/91 z dnia 17.05.1991 roku wydaną przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

II. Historia obiektu

Projekt wraz z oddzielnym budynkiem sanitarnym powstał w 1899 roku, oryginalna dokumentacja parteru, poddasza i drugiego piętra wraz z elewacjami zachowała się do dziś. Budynek od początku miał pełnić funkcję szkoły dla dziewcząt, gdzie miały się uczyć w 18-tu klasach. W 1900 roku wykonano projekt bramy, który również zachował się w Gorzowskim Archiwum. Z 1902 roku pochodzi projekt instalacji kanalizacyjnej, co może potwierdzać, iż budynek już wówczas istniał. Obecnie nie zachowały się budynek łazienkowy ani brama. Na mapie Gorzowa opracowanej przez Referat Systemów Informacji Przestrzennych Urzędu Miasta¹, ukazującej zniszczenia wojenne miasta w roku 1945, na działce szkoły poza gmachem głównym widoczny jest mały budynek w miejscu, gdzie na projektach z 1899 roku widnieje budynek sanitarny. Mapa ta wskazuje również, że szkoła została podczas wojny zniszczona do 20%.

Według Karty Ewidencyjnej Zabytków² ostatnim przedwojennym (1938 rok) dyrektorem/rektorem szkoły był Raplicke. Brak danych co działo się z budynkiem szkoły podczas wojny, wiadomo natomiast, że po wojnie w styczniu 1946 roku ponownie rozpoczęto naukę w omawianym budynku w Szkole Podstawowej nr 1.

¹ <http://www.gorzow.pl/archiwum/przystan/historyczne-mapy-gorzowa> dostęp 05.06.2018.

² Karta Ewidencyjna Zabytków sporządzona przez C. Nowakowskiego 10.1991 rok.

Według informacji zawartych na stronie internetowej szkoły³ w latach 1981 - 1983 przeprowadzono modernizację poddasza, adaptując je na 5 nowych sal dydaktycznych. Prawdopodobnie w tym czasie zmieniono kształt otworów okiennych poddasza. Na zdjęciu w Karcie Ewidencyjnej Budynku z 01.01.1979 roku w dachu widnieją lukarny w formie bawolego oka, co i tak różni się od pierwotnego projektu budynku.

W październiku 1988 roku dostawiono do szkoły salę gimnastyczną połączoną ze starym budynkiem łącznikiem, przez który wykonano przebicie w oryginalnej elewacji budynku.

III. Opis budynku⁴

Budynek został założony na rzucie prostokąta o wymiarach około 17 m x 38 m, zorientowany na osi NE – SW, frontem zwrócony w kierunku północno – zachodnim. Posiada trzy kondygnacje, poddasze i piwnice na całej swej powierzchni. Bryła budynku to prostopadłościan nakryty wielopołaciowym dachem, obniżonym w częściach bocznych.

Podział funkcjonalny wnętrza w zasadzie się nie zmienił od początku, poza zamurowaniem lewego wejścia elewacji frontowej, zmiany układu ścian w piwnicach i na poddaszu oraz postawieniem ścian w korytarzach tworzących zaplecza. Trzy zasadnicze kondygnacje charakteryzują się powtarzalnym układem. W długiej osi budynku znajduje się korytarz o szerokości około 3,1 m, po jego bokach znajduje się 5 pomieszczeń zbliżonej powierzchni oraz jedno większe, co jest konsekwencją największego pomieszczenia w szkole jakim jest aula znajdująca się na trzeciej kondygnacji. W budynku znajdują się dwie klatki schodowe prowadzące od piwnicy po poddasze, których przedłużeniem były przedsionki i dwa wejścia frontowe i dwa wejścia z tyłu budynku, bez przedsionków. Ponadto do budynku prowadzi jeszcze jedno wejście od strony południowo – wschodniej. Z tych drzwi można wejść na pierwszą kondygnację budynku oraz zejść do piwnicy. Układ ten zachował się do dziś.

Posadowienie budynku nadal nie zostało rozpoznane, przypuszczalnie jego fundament stanowią wylewane, zbrojone stalą ławy fundamentowe. Cokół budynku (wys. ok 1,4 - 1,5 m, zwężający się ku górze) jak i elewacje wykonano z cegły ceramicznej o wątku krzyżowym na zaprawie mineralnej wapiennej lub wapienno - cementowej.

Elewacje w całości wymurowano z cegły o dwojakiej kolorystyce: czerwonej i jasnożółtej, dynamizując bryłę lizenami, płycinami, gzymsowaniami i zróżnicowanym zakończeniem okien oraz drzwi wejściowych. Ściany wewnętrzne zostały zbudowane

³ <http://www.szkołajedynka.edu.pl/historia.html> dostęp 05.06.2018.

⁴ Punkt opracowany na podstawie Karty Ewidencyjnej Zabytków wykonanej przez C. Nowakowskiego w 10.1991 roku oraz badań i obserwacji autorki opracowania na stan 06.2018 rok.

z cegły żółtej, jasnoczerwonej lub pomarańczowej, otynkowane zaprawą mineralną wapienną z grubą domieszką kruszywa. W piwnicy, klatkach schodowych, przedsionkach i na korytarzach zastosowano stropy odcinkowe na teownikach lub dwuteownikach stalowych wypełnione cegłą, na którą położono zaprawę mineralną na bazie wapna, pokryto pobiałą i farbą wapienną, natomiast metalowe elementy stropu podkreślono ciemnoczerwonym kolorem. W miejscach łączenia klatki schodowej z korytarzem zastosowano stropy krzyżowe. Wyjątkiem jest również środkowy odcinek korytarza trzeciej kondygnacji, który jest taki sam jak w auli, czyli jest to strop drewniany ozdobny. Stropy klas w dużej mierze zostały wykonane wtórne, w pojedynczych klasach zaobserwowano podbitkę trzcinową z narzuconą zaprawą wapienną.

Schody klatek schodowych oraz przedsionka zostały wykonane z bloków granitowych. Na ostatniej kondygnacji jednej z klatek schodowych występują płytki z lastryko. Stopnie zewnętrzne do drzwi wejściowych poza najwyższym stopniem zostały wykonane wtórnie z lastryko. Podobnie na korytarzach posadzkę wykonano z tego materiału. W klasach również trudno obecnie ocenić jaka była pierwotnie podłoga, gdyż znajduje się na niej parę warstw wtórnych materiałów. W pojedynczych miejscach zaobserwowano deski, gdzie indziej parkiet, w auli obecnie znajduje się parkiet.

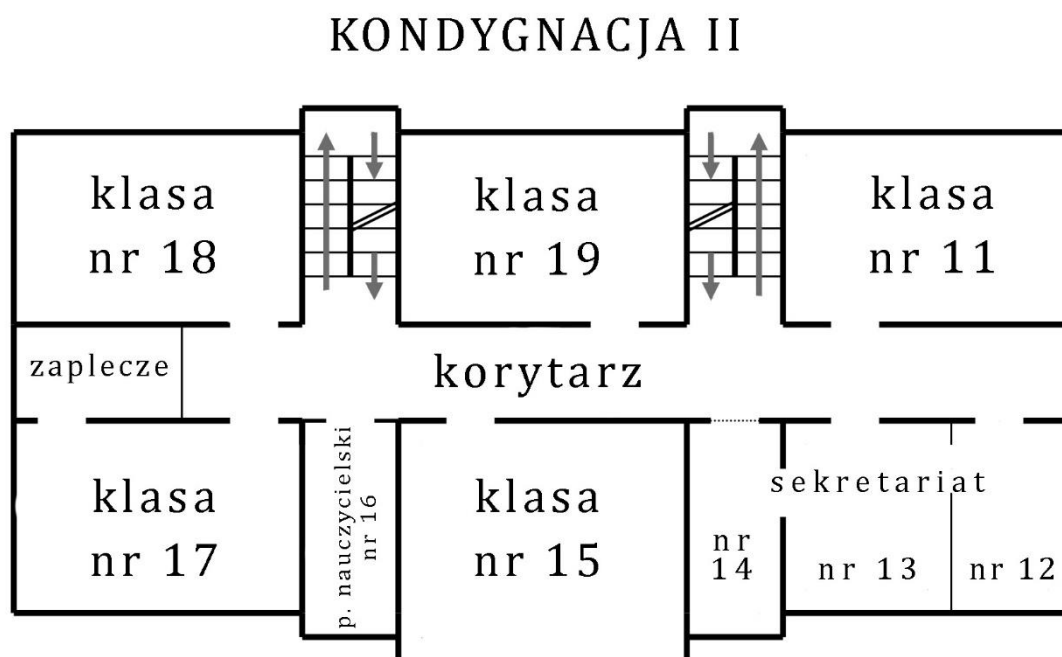
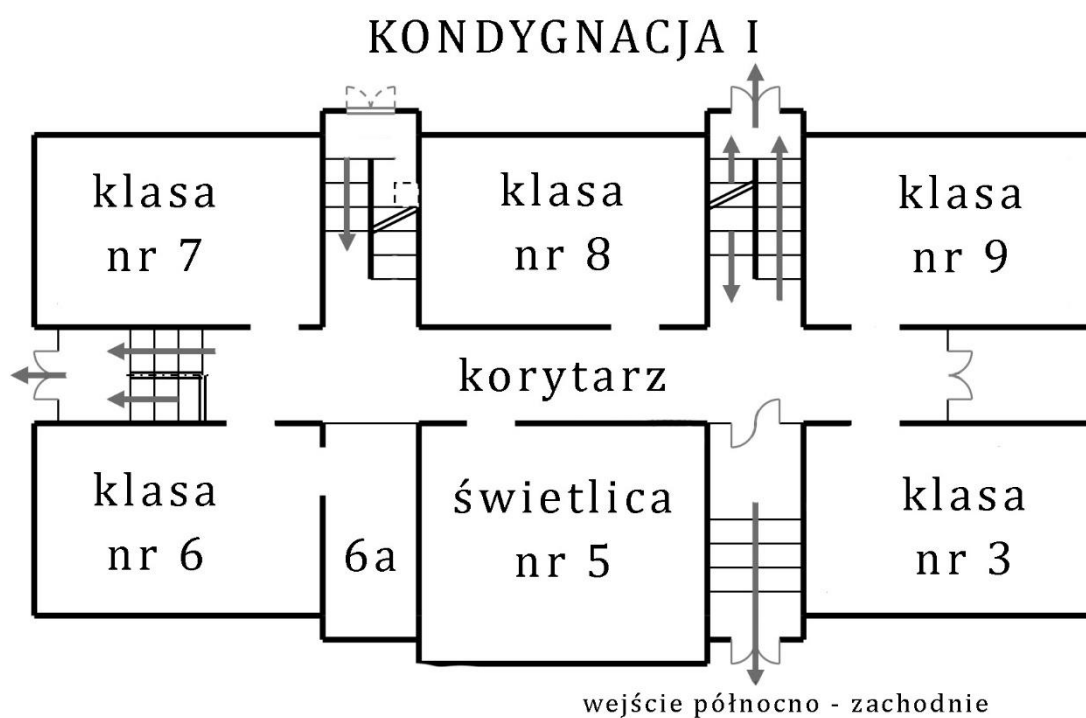
Stolarka okienna została z biegiem lat wymieniona. W znacznej części po 1945 roku, następnie w pojedynczych klasach na drewniane okna i współcześnie na plastikowe, które znajdują się obecnie na klatkach schodowej oraz w auli. Ponadto w auli wymieniono część okrągłych okien krosnowych na wiatraki. W klasach znajdują się okna skrzynkowe, czteroskrzydłowe a otwory okienne podzielone są ślemionami i czasami słupkami. Cenną informacją jest opis z Karty Ewidencji zabytków dotyczący okien auli, były to okna: krosnowe, pojedyncze, o części podślemiennej jednoskrzydłowej z podziałem czterokwaterowym i stałymi częściami nadślemiennymi. Nadproża i rama otworów okiennych miały formę łuków pełnych, dwa identyczne okna umieszczone koło siebie tworzyły układ biforyjny zwieńczony okrągłym krosnowym świetlikiem. Identyczny układ mają okna na korytarzu i klatce schodowej trzeciej kondygnacji z tym, że tu świetlik jest zamurowany.

Drzwi zewnętrzne są dwuskrzydłowe, płycinowe, zdobione profilowanymi listwami, rozetami i klepkowaniem. Nad otworami drzwiowymi elewacji frontowej i północno - wschodniej, nad otworami drzwiowymi znajdują się ośmiopolowe nadświetla oddzielone żłobkowanym ślemieniem i ozdobnie profilowanym słupkiem, obecnie zasłonięte od wewnątrz dyktą i częściowo przeszklone. Nadświetla elewacji południowo - wschodniej zgodnie z projektem są zamurowane. Przedsionek wejścia głównego oddzielają czteroskrzydłowe drzwi, gdzie boczne skrzydła mają charakter stały, a środkowe (z czteropolowymi naświetlami) są wahadłowe. Nad nimi znajduje się wielopolowe nadświetle zwieńczone łukiem i dzielone żłobkowanym słupkiem z ozdobnym detalem. Drzwi do klas w większości zachowały się oryginalne. Są to jednoskrzydłowe, duże drzwi płycinowe, zawieszane na fabrycznych zawiasach trzpieniowych.

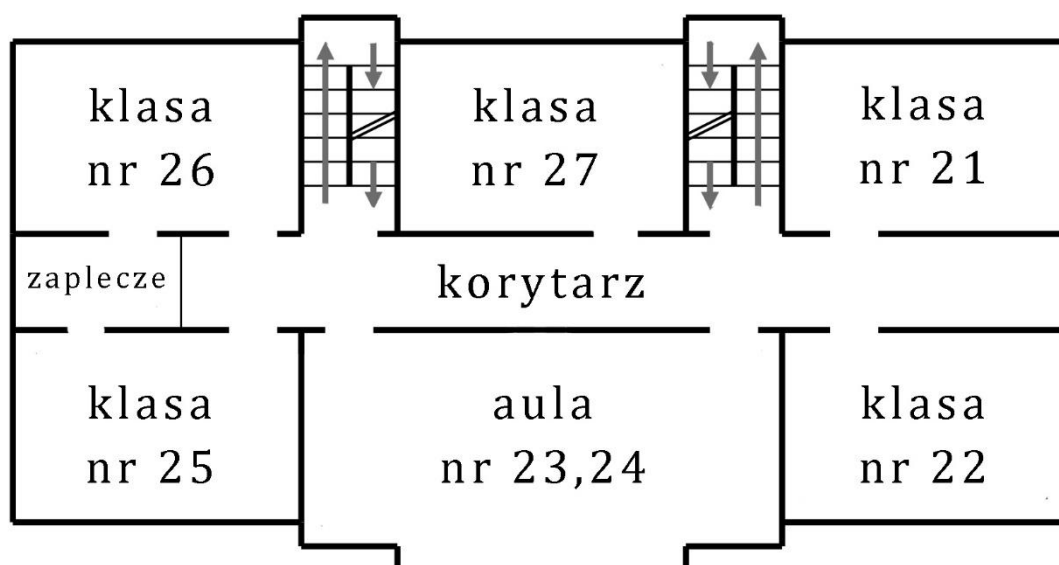
Korytarze obecnie pokrywa boazeria.

IV. Schematyczne rzuty kondygnacji

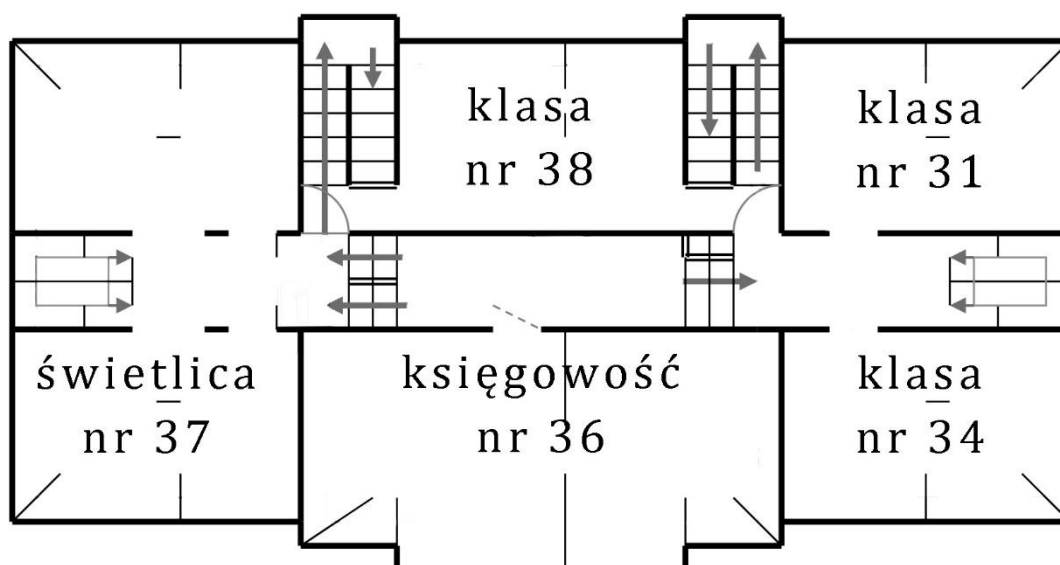
Przedstawione rzuty są orientacyjne, wykonane na podstawie dróg ewakuacyjnych z budynku szkoły. Numeracja, podział i proporcje pomieszczeń są zgodne ze stanem faktycznym. Na planach uwzględniono tylko oryginalny budynek szkoły bez łącznika i sali gimnastycznej.

KONDYGNACJA III

PODDASZE

3. OPIS STANU ZACHOWANIA

Obecnie ogólny stan budynku jest zły i wymaga on gruntownego remontu. Najpoważniejszym problemem są konstrukcyjne spękania ścian rozpoczynające się w okolicy cokołu i miejscami prowadzące aż po strop poddasza. Możliwe do zaobserwowania za równo z zewnątrz jak i wewnątrz. Szczególnie wyraźnie występują w północnym narożniku budynku, natomiast wewnątrz biegną także przez korytarz drugiej kondygnacji, w klasach tego piętra i na poddaszu w pomieszczeniu księgowości (nr 36) i tzw. starej świetlicy (nr 37).

Elewacja wymaga renowacji, głównie ze względu na wypłukiwanie spoin z miejsc najbardziej na to narażonych, czyli na gzymsach, parapetach i w przyziemi, co stanowi niebezpieczeństwo luzowania i wypadania cegieł. W wielu miejscach tych cegieł już nie ma, zostały odsłonięte głębsze partie muru wykonane z cegły znacznie mniej odpornej na działanie czynników atmosferycznych.

W partii cokołowej i na gzymsach widoczne jest wyraźne oddziaływanie wody. Występuje tam zawilgocenie i gromadzenie mikroorganizmów, co doprowadza do destrukcji cegieł. Zawilgocenie może być spowodowane tzw. wodą rozbryzgową z gzymsów lub może być podciągana z gruntu. Nie wykluczone są obydwie przyczyny. Brak danych na temat jakiegokolwiek izolacji fundamentów, odwodnienia lub drenażu.

Widoczne są również w znacznej ilości mechaniczne uszkodzenia powierzchni (gzymsy, narożniki, opaski okien, drzwi). Cegły pozbawione oryginalnej warstwy spieku zdecydowanie szybciej ulegają korozji i rozpadowi. W związku z licznymi drobnymi reperacjami muru występują liczne przemurowania w różnym materiale, zazwyczaj odbiegającym od oryginalnego.

Elewacje praktycznie z każdej strony aż do zasięgu rąk pokrywają napisy wandalii, co wpływa bardzo negatywnie na odbiór estetyczny budynku.

Wnętrze budynku również wymaga gruntownych prac renowacyjnych. Ze względu na brak sprawnych rynien przez okres co najmniej 5 lat (wymiana rynien i obróbki blacharskiej koniec roku 2017) w wielu pomieszczeniach są wyraźne zacieki na ścianach i sufitach nie tylko trzeciej kondygnacji i poddasza, ale także drugiej kondygnacji, co świadczy o długofalowym działaniu wody, która wnikała w głąb muru. Konsekwencją tego działania są odpadające tynki w wielu miejscach skażone mikrobiologicznie. Trudno ocenić kondycję wewnątrz muru.

Nie znany jest stan podłóg w pomieszczeniach, ani nawet ich dokładna konstrukcja. Pod warstwą nowego linoleum znajdują się kolejne warstwy starego linoleum oraz cienkiej dykty. Pod nimi miejscami znajdują się deski lub parkiet. Przy tak „zabezpieczonej” podłodze i bezpośrednim działaniu wody stan najstarszych warstw może być w bardzo złym stanie.

Pomieszczenia szkolne wyglądają podobnie: ściany do wysokości około 1,6m pokrywa olejna lamperia, powyżej farba emulsyjna z ok 10 cm odcięciem przy suficie w białym kolorze. Sufity wykonane są różnie: część na podbitce trzcinowej, część pokrywają płyty kartonowo-gipsowe lub występuje zaprawa zbrojona metalową siatką, pomalowane na białe. Pod sufitem

wiszą lampy montowane w różny sposób w różnych pomieszczeniach. Praktycznie w każdym pomieszczeniu znajduje się zlew. W niektórych klasach zachowały się drewniane, profilowane listwy przypodłogowe.

Piwnice są zawilgocone, szczególnie w partii przyziemia i ścian zewnętrznych, miejscami odczuwalny jest wyraźny zapach działalności mikroorganizmów, szczególnie w miejscach niedostępnych dla dzieci, a tym samym rzadko poddawanych remontom.

Stolarka okienna jest w złym stanie i wymaga prac renowacyjnych lub wymiany. Większość okien od wewnątrz pokrywa gruba warstwa farb, która powoduje ich niedomykanie i nieuszczelnienie. Część ram jest wypaczonych, a mechanizmy otwierające są niesprawne. Drewno od zewnętrznej strony jest już wielokrotnie pozbawione zabezpieczającej farby i postępuje jego degradacja oraz wypaczanie pod wpływem zmiennych warunków wilgotnościowych. Niektóre okna mają zachowane oryginalne klamki i zatrzaski. Znaczna część okien została wymieniona po 1945 roku i większość stanu obecnego pochodzi prawdopodobnie z tego okresu.

Miejscami zachowały się parapety wewnętrzne, prawdopodobnie oryginalne z profilowaną rynienką i ołowianym otworem na środku (okapnikiem). Ich brzeg jest fazowany, a całość pokrywają liczne warstwy łuszczącej się farby.

Drzwi wewnętrzne w większości zachowały się oryginalne wraz z ościeżami, zamontowane na oryginalnych zawiasach. Obecnie stan tych zawiasów w wielu przypadkach jest zły i wymagają one wymiany lub naprawy. Drzwi i ościeża w znacznej mierze oczyszczono z wielu warstw farb olejnych i zabezpieczono bejcą, pozostałe nadal pokrywają farby olejne. Klamki i zamki drzwi w większości zostały wymienione.

Drzwi zewnętrzne najprawdopodobniej również są oryginalne. Brak na nich warstw zabezpieczających czy malarskich poza aktami wandalizmu w postaci licznych napisów, zwłaszcza w tylnej części budynku. Pozostałości warstw olejnych widoczne są na ościeżach i częściowo na zawiasach. Samo drewno jest w dość dobrym stanie, najbardziej zniszczony jest dół, narażony na opady deszczu i działania mechaniczne. Widoczne są pojedyncze ubytki formy. Przy głównych drzwiach oraz jednych tylnych zachowały się oryginalne ozdobne klamki, choć są w złym stanie, w pozostałych drzwiach klamki są wtórne. Podział nadświetli wejściowych zachował się, lecz jego oszklenie tylko częściowo, resztę wypełniają nieestetyczne dykty.

Należy zwrócić uwagę na ozdobne kaloryfery znajdujące się w pomieszczeniu świetlicy na parterze, trudno stwierdzić czy są to oryginalne grzejniki, lecz najprawdopodobniej zostały założone jeszcze przed wojną.

4. BADANIA STRATYGRAFICZNE

I. Metodyka

Wykonano około 600 odkrywek stratygraficznych w budynku. Głównym celem badań stratygraficznych było ustalenie pierwotnej kolorystyki pomieszczeń oraz ewentualnych zmian na przestrzeni stulecia.

Odkrywki wykonywano w miejscach, gdzie spodziewano się, iż oryginalne warstwy się zachowały lub w miejscach, które mogły potwierdzić historię zmian obiektu (np. w okolicy ościeżnic okien). W większości pomieszczeń układ warstw malarskich jest zbliżony do siebie, więc odkrywki wykonywano w podobnych lokalizacjach.

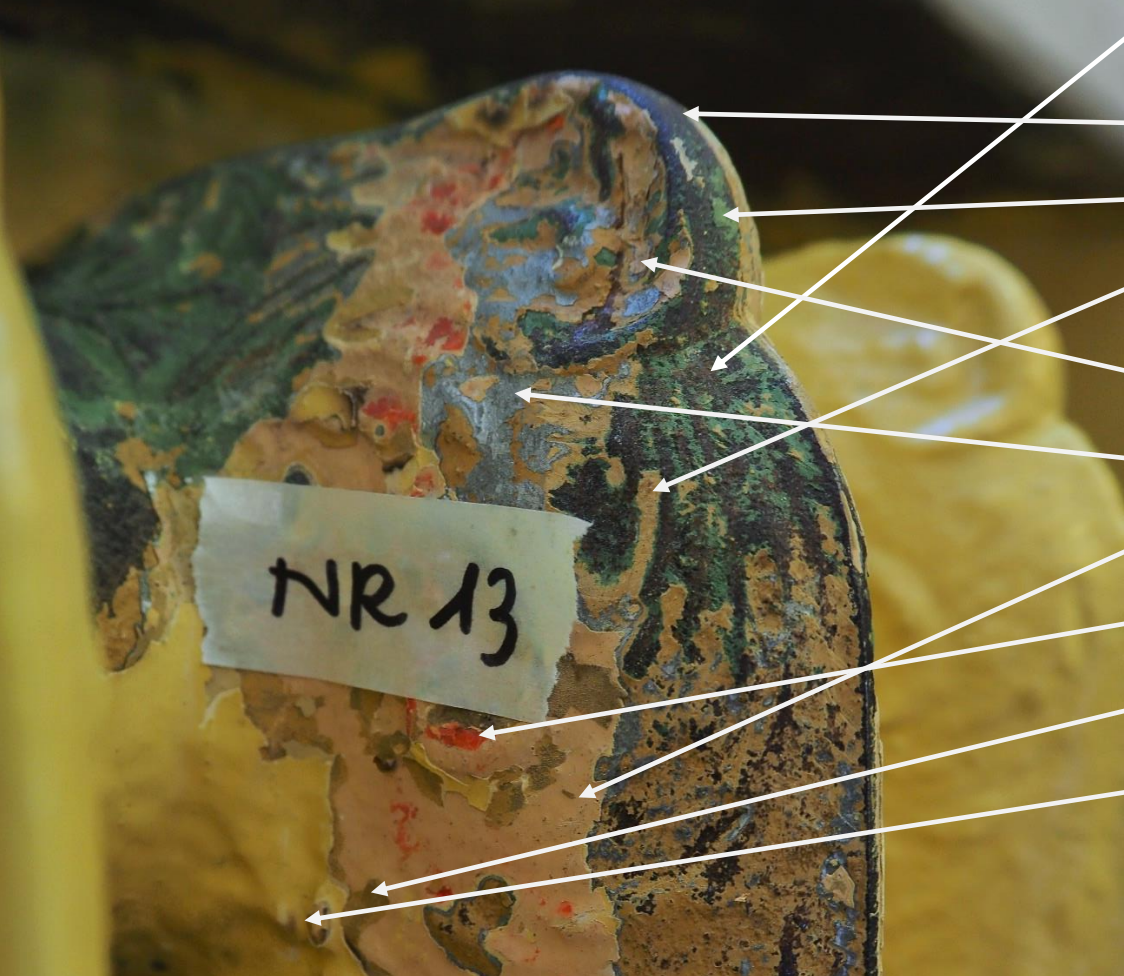
Ponieważ wykonano znaczną ilość odkrywek stratygraficznych poniżej zamieszczono wybrane, obrazujące oryginalną kolorystykę i historię zmian. W tabeli przedstawiono: liczbę porządkową, numer pomieszczenia, lokalizację odkrywki, numer tej odkrywki nadany podczas prac, opis warstw, numery kolorów oraz wysokości poszczególnych warstw, szczególnie jeśli dotyczyło to przejść kolorystycznych lub pasków. Podane wysokości są orientacyjne, zmierzone od obecnego stanu podłogi i sufitów, co nie jest zawsze zgodne z oryginalną wysokością ze względu na podwyższenie podłogi i obniżenie sufitu. Przy zdjęciach odkrywek zamieszczono numery warstw zaczynając od najstarszej. Numery czasami się powtarzają co oznacza równoczesność warstw. Przy najstarszych warstwach określono kolorystykę na podstawie wzornika kolorów Exclusiv firmy Keim z 2017 roku (numery kolorów wzornika mają orientacyjne rozwinięcie receptury na odwrocie koloru). Jest to ocena subiektywna. Kolory w dokumentacji są kolorami orientacyjnymi a wzornik firmy Keim tylko przykładowymi kolorami, najbardziej zbliżonymi do kolorów odkrytych na ścianach (wydruk nigdy nie będzie identyczny z rzeczywistą barwą, a wzornik Keim nie jest jedyną firmą, której produkty należy stosować). Kolorystykę pomieszczeń należy dostosować w obrębie barw zbliżonych do określonych w badaniach tak, aby całość była ze sobą spójna, a nie jednoznacznie tożsama z kolorem określonym we wzorniku. Końcowy efekt wizualny powinien być spójny. W trakcie prac należy wykonywać próby kolorystyczne, tak, aby dobrać kolor w stopniu maksymalnie zbliżonym do oryginalnego.

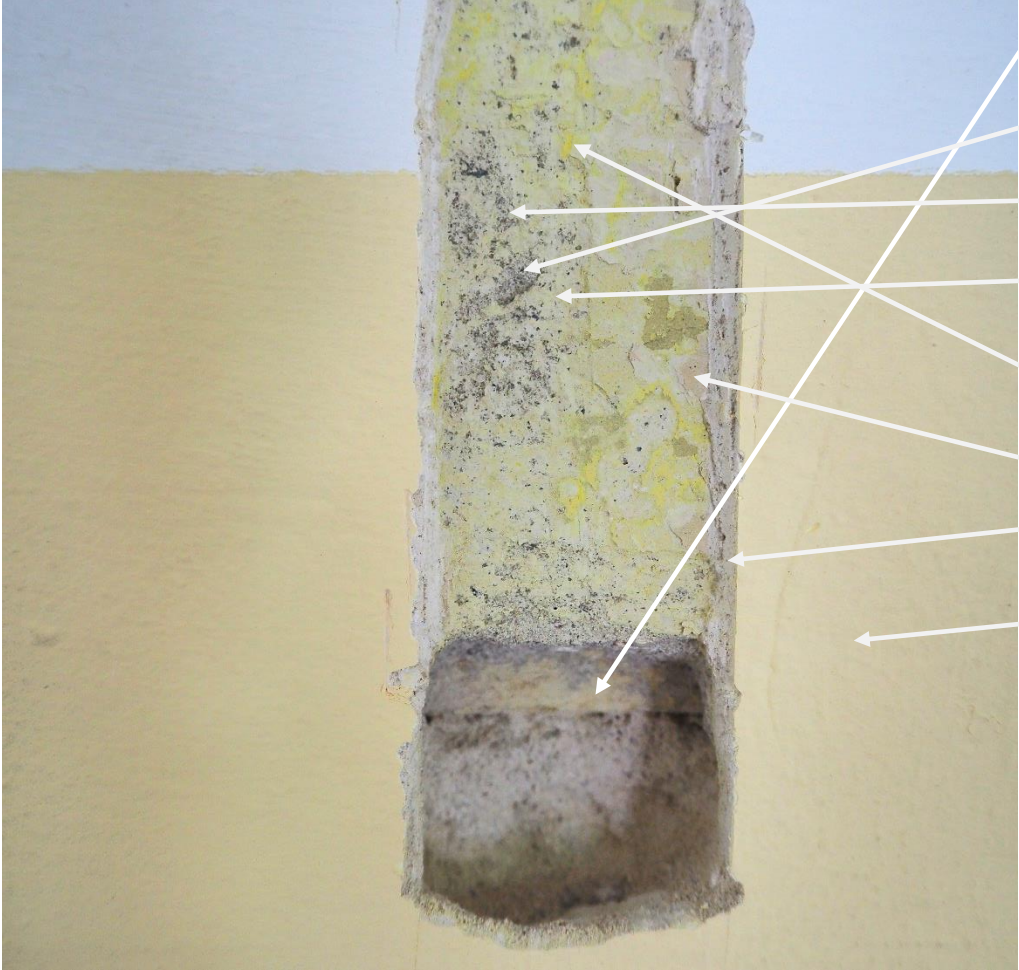
II. Wybrane odkrywki

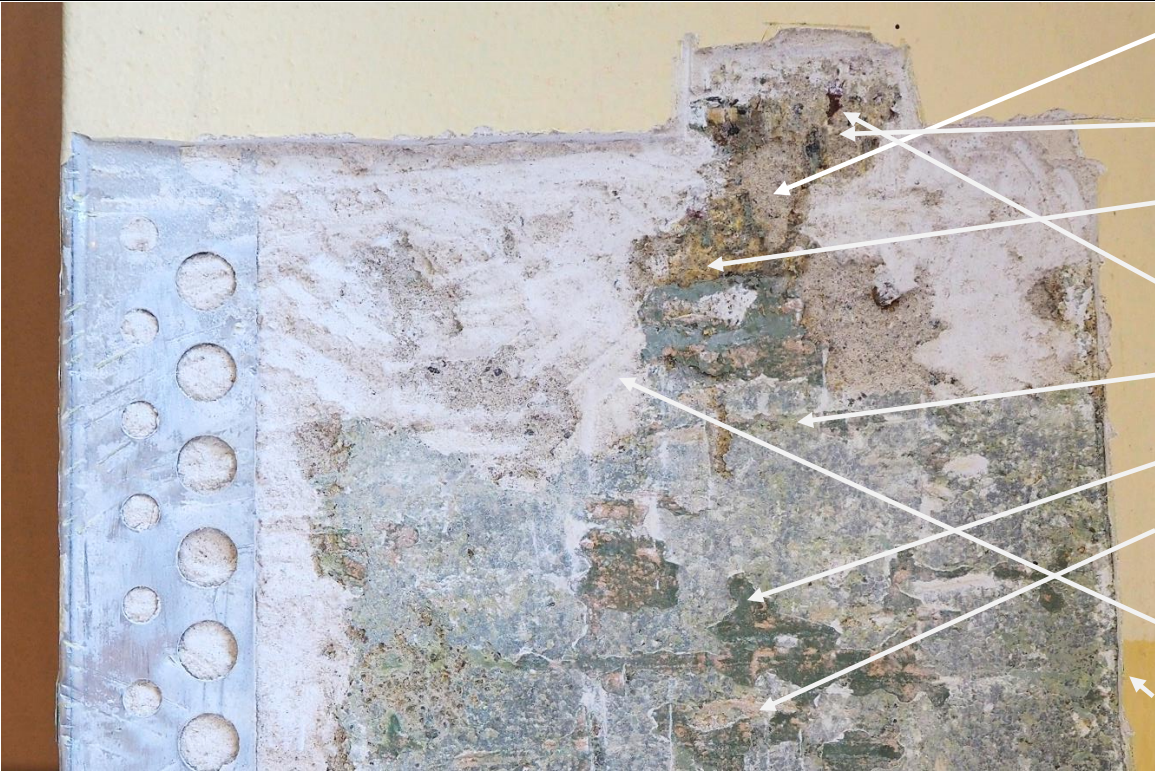
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość, uwagi
1	5	Drzwi strona wewnętrzna	6	Nr	Opis		
				1	drewno		
				2	jasnobrązowy	9103	
				3	brązowy	9102/9203	
				3	zielony	9382/9402	
				4	brązowy	9283	
				5	wtórne warstwy olejne		

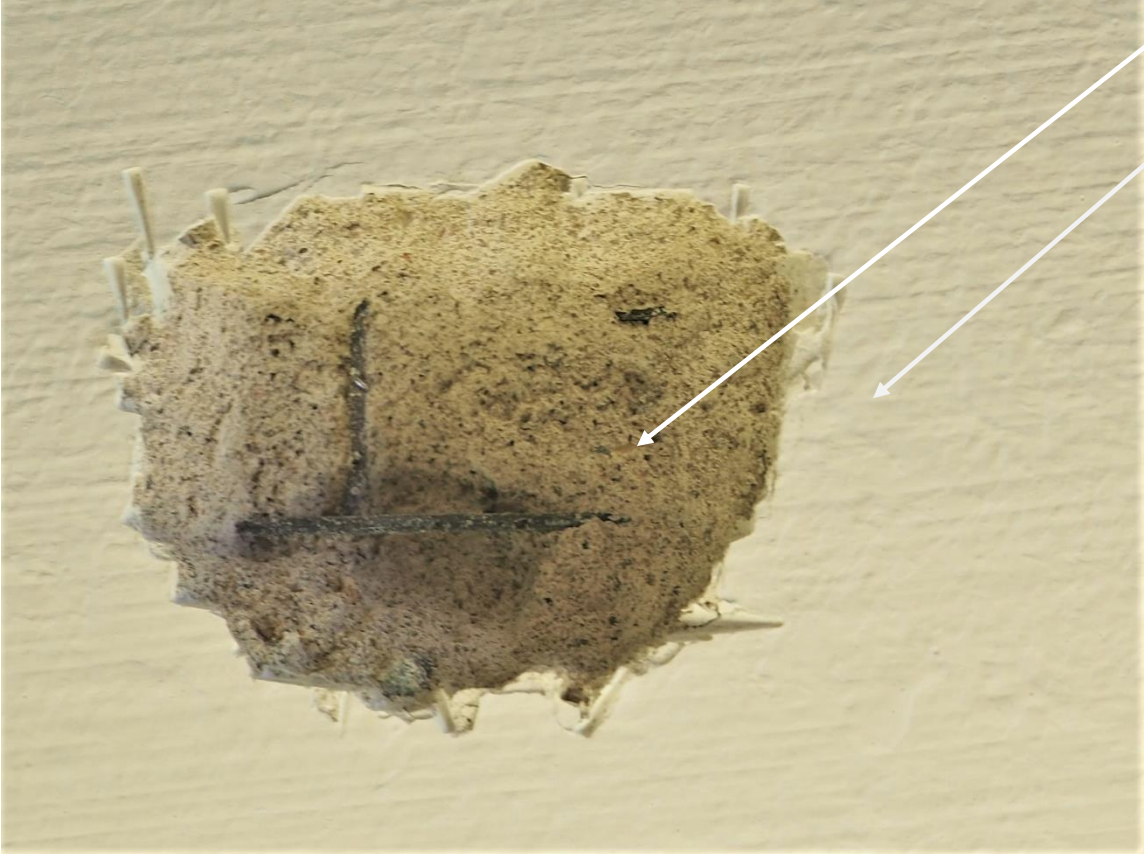
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość, uwagi
2	5	ściana przy suficie	8	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	jasnożółty	9077	
				4	żółty		
				5	szpachla gipsowa		
				6	żółty		
				7	biały		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość, uwagi
3	5	skrzynia okna - próg	11	Nr	Opis		
				1	drewno		
				2	Jasnożółty	9037	
				2	biały		
				3	beżowy	9251	
				4	białe i jasnożółte warstwy olejne		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość, uwagi
4	5	góra kaloryfera	13	Nr	Opis		
				1	metal		
				2	czarny		
				3	ciemnozielony	9005	
				4	jasnobrązowy	9066	
				5	beżowy		
				6	srebrny		
				7	różowy		
				8	czerwony		
				9	jasnobrązowy		
				10	żółty		

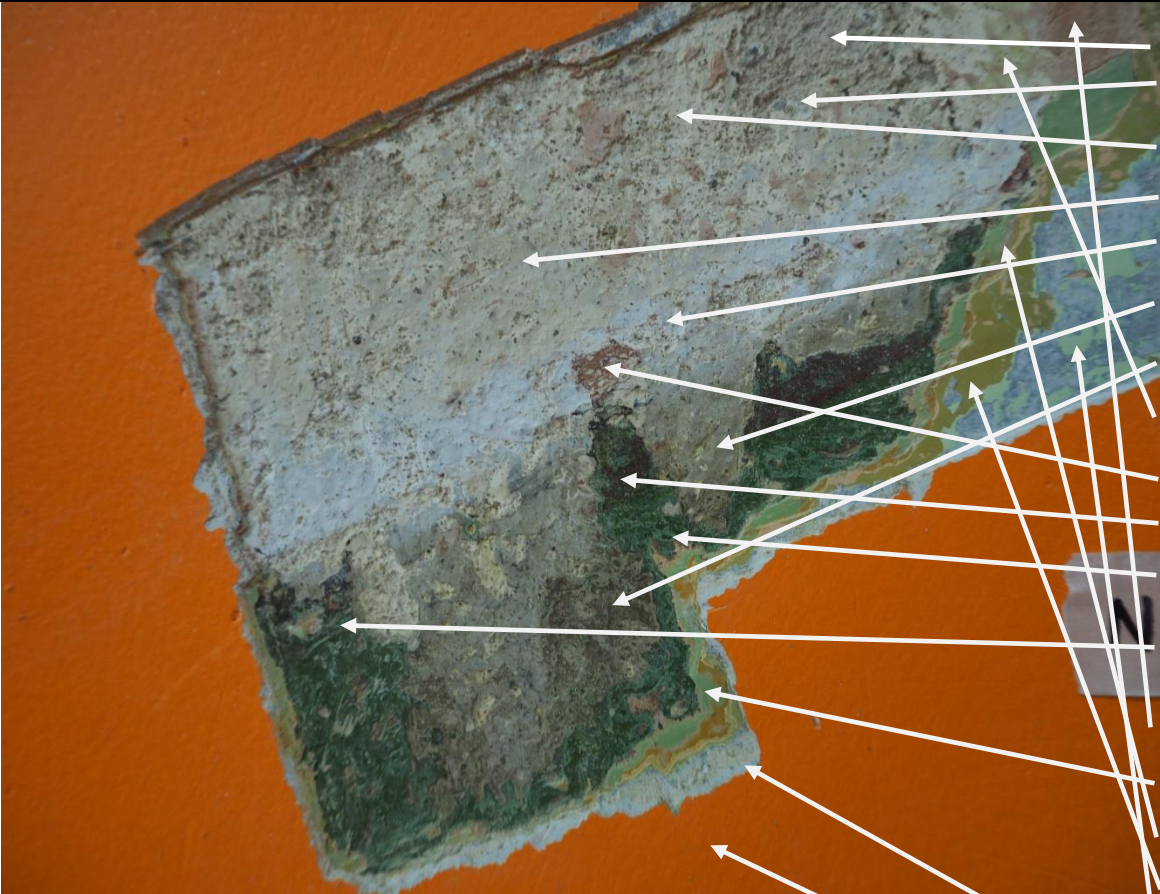
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość, uwagi
5	3	ściana z drzwiami przy suficie	2	Nr	Opis		
				1	cegła żółta		
				2	zaprawa mineralna		
				3	pobiała		
				4	żółty	9076	
				5	żółty		
				6	beżowy		
				7	szpachla gipsowa		
				8	biały/żółty		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość, uwagi
6	3	ściana ościeżce okna	9	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	jasnożółty	9033	
				4	śląd bordowego paska	9007	
				5	zielony		
				6	ciemnozielony		
				7	jasnoróżowy		
				8	zaprawa mineralna wtórna		
				9	żółty		

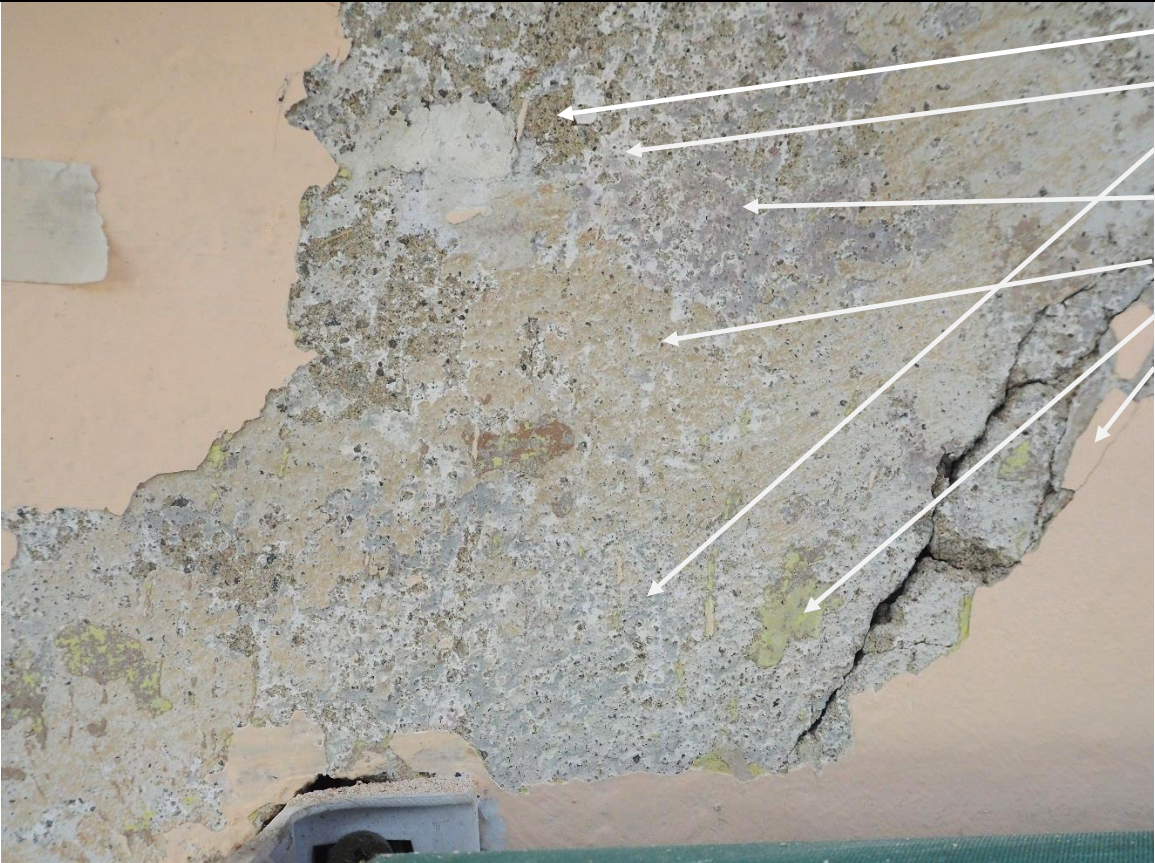
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość, uwagi
7	6	sufit	4	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna ze zbrojeniem		
				2	biały		

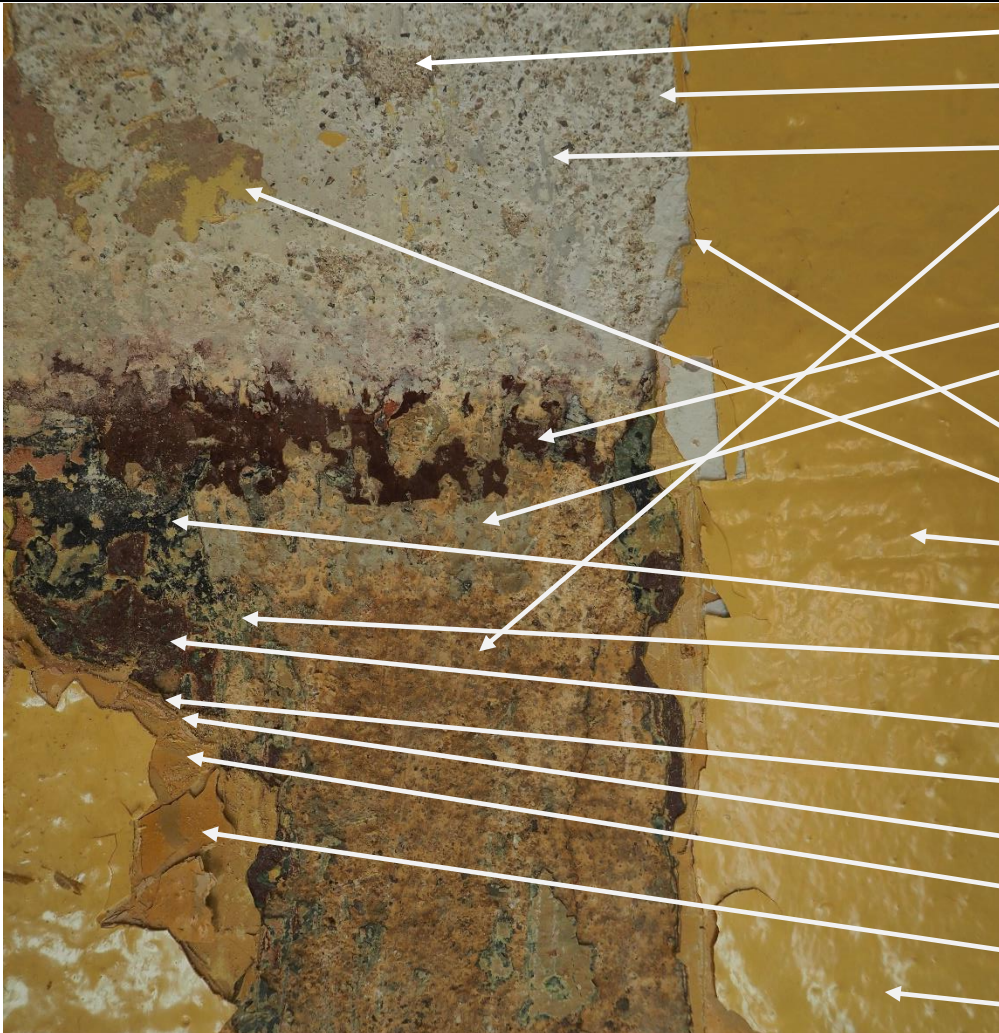
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość, uwagi
8	6	ściana	5	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	jasnoszaro-niebieski	9595	od ok. 1,85m
				3	beżowy	9092	od 1,615m do 1,85m
				3	szary	9552	do 1,605m
				4	bordowy pasek	9007	od 1,605m do 1,615m
				5	żółty		góra
				6	szary		góra
				7	zielony		góra
				8	żółty		góra
				9	brązowy z bordowym paskiem		dół
				10	bordowy z czarnym paskiem		dół
				11	zielony		dół
				12	beżowy		dół
				13	zielony		dół
				14	brązowy		dół
				15	seledynowy		dół
				16	brązowy		dół
				17	różowy		dół
				18	brązowy		dół
				19	beżowy		dół
				20	szpachla gipsowa		całość
				21	żółty		całość

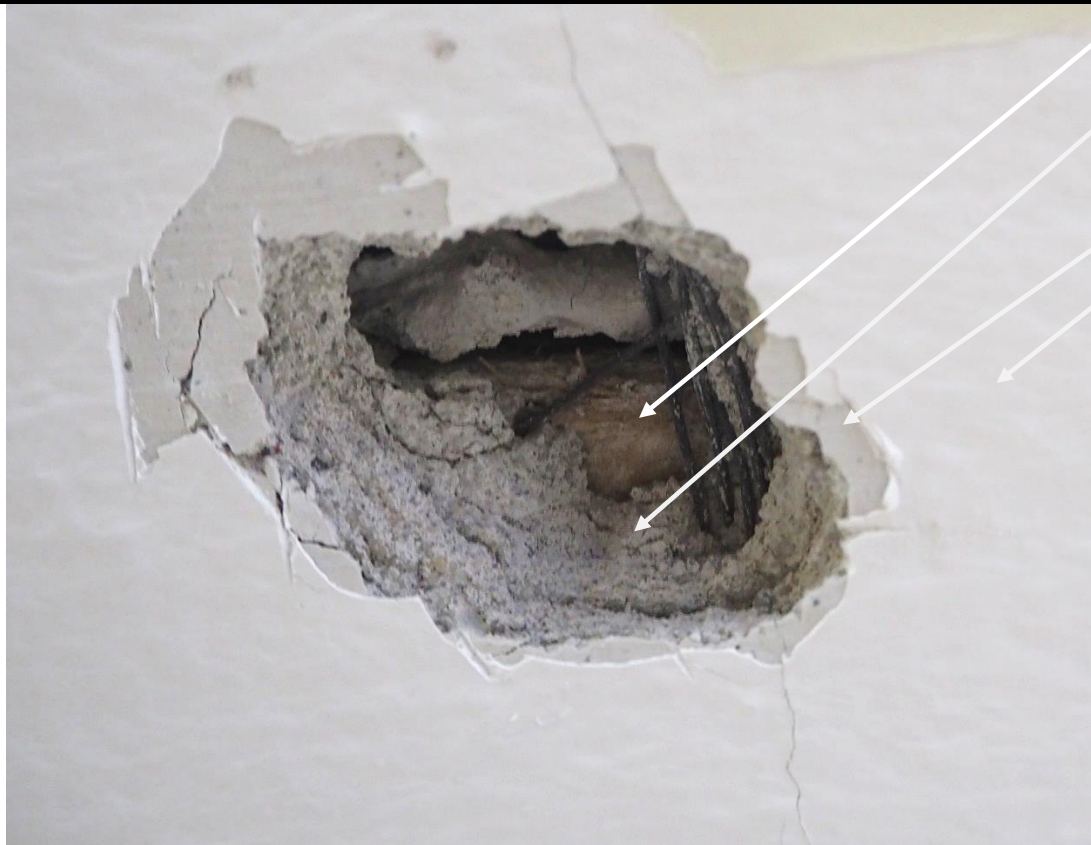
Jedynie fragment odkrywki, niewidoczne wszystkie zauważone warstwy (warstwy 12 – 19 to olejne lamperie).

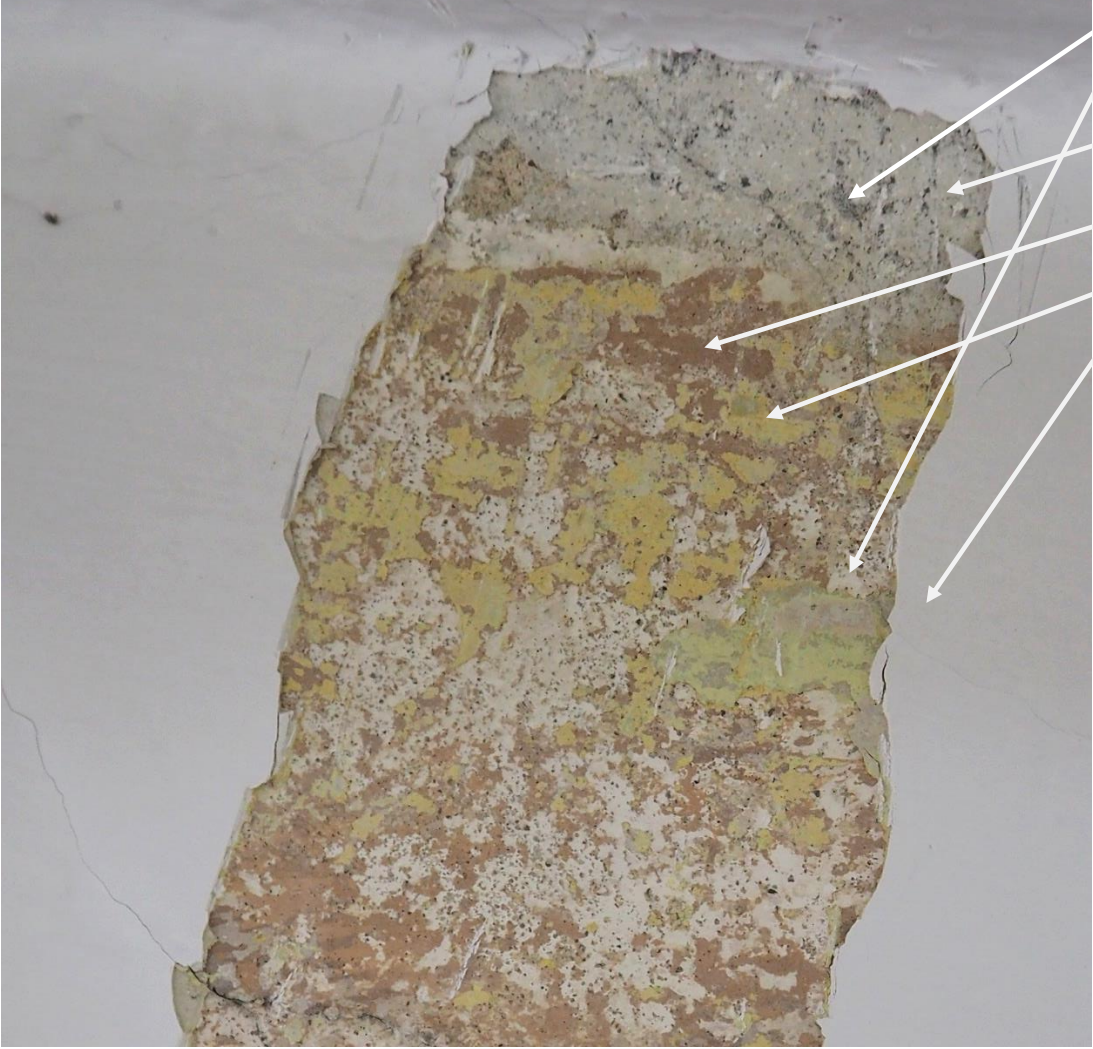
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość, uwagi
9	6a	ściana od klasy nr 6	4	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	jasnożółty	9057	skos
				4	szaro-żółty	905	skos
				4	jasnoszary pasek	9352	skos
				4	ciemnoszary	9529	skos
				5	brązowy	9263	skos
				6	żółty		skos
				6	bordowy pasek		skos
				6	brązowy pasek		skos
				6	ciemnozielony		skos
				7	ciemnozielony z czarnym paskiem		skos
				8	zaprawa gipsowa różowa?		skos
				9	zielony		skos
				10	jasnoróżowy		bez podziału
				11	zielony		bez podziału
				12	seledynowy		bez podziału
				13	szpachla gipsowa		bez podziału
				14	pomarańczowy		bez podziału

Odkryty skos wielu warstw malarskich świadczy, iż wejście zamurowano wtórnie i było ono używane przez lata.

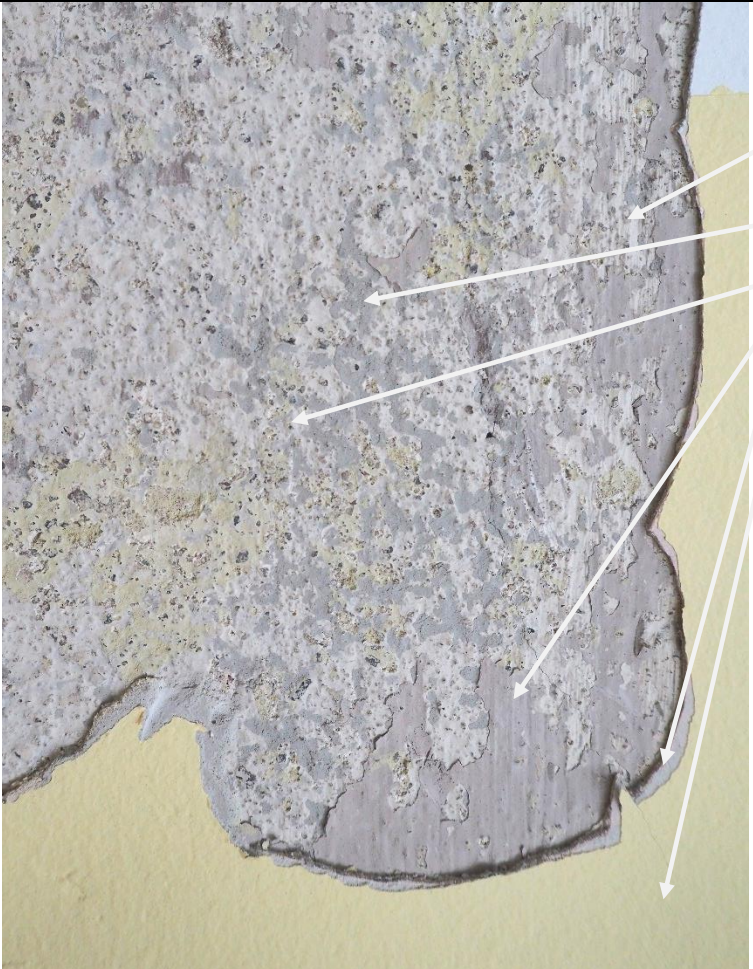
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość, uwagi
10	7	ściana nad oknem przy suficie	1	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	szaro-niebieski	9592	
				4	różowo-fioletowy	9210	
				5	beżowy		
				6	żółty		
				7	różowy		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
11	7	Ościeże okna	6	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	szaro-niebieski	9592	od ok. 1,59m
				3	beżowy	9091	ok. 1,4 – 1,59m
				3	szaro-beżowy	9247	wys. do ok. 1,4m
				4	bordowy pasek	9007	ok. 1,582-1,595m
				4	szary pasek	9590	ok. 1,575-1,582m
				5	pomarańczowy		góra
				6	żółty		góra
				7	różowy/żółty		góra/lamperia
				8	ciemnozielony		dół
				9	jasnozielony		dół
				10	brązowy		dół
				11	różowy		dół
				12	beżowy		dół
				13	pomarańczowy		dół
				14	brązowy		dół
				15	żółty		dół

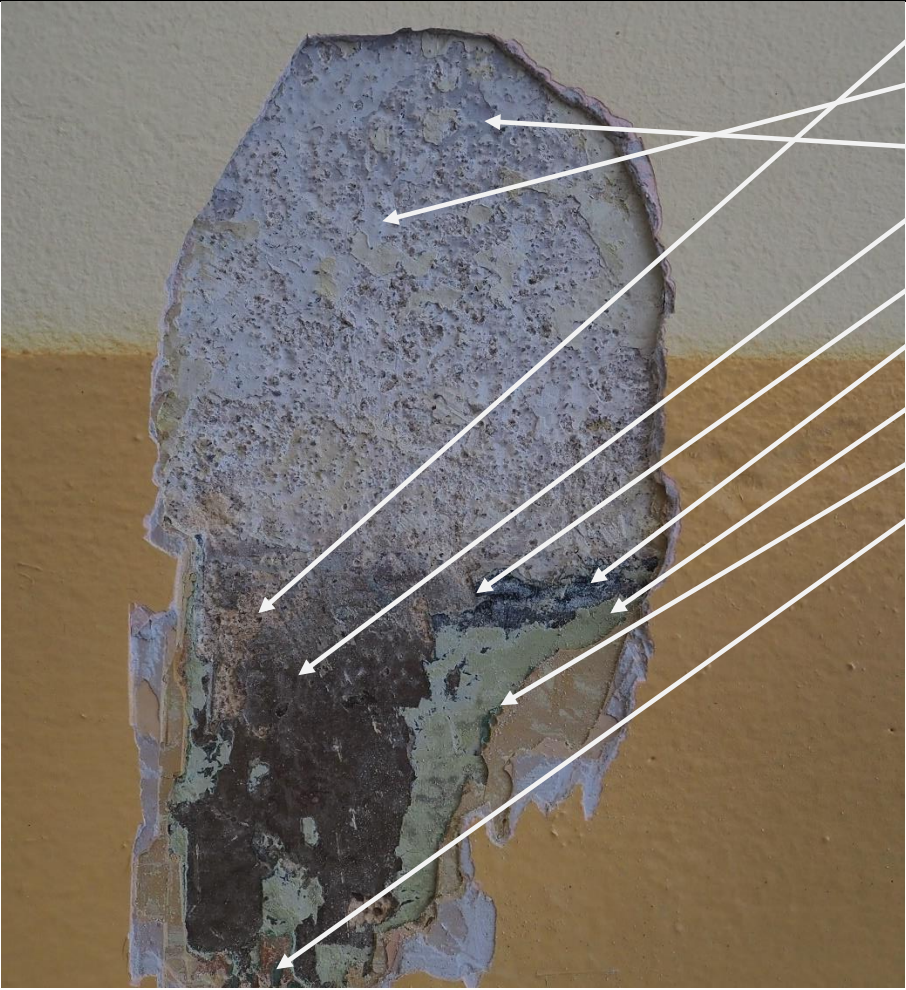
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
12	8	sufit	1	Nr	Opis		
				1	deska		
				2	zaprawa na bazie cementu ze zbrojeniem metalowym		
				3	szpachla gipsowa		
				4	biały		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
13	8	Ściana z oknami przy suficie	4	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	szary pasek	9555	do ok. 3cm od sufitu
				3	ceglasty pasek	9125	do ok. 15cm od sufitu
				4	żółty		
				5	biały		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
14	9	Ściana nad drzwiami	4	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	ceglasty	9129	
				4	żółty		
				5	jasnożółty		
				6	szpachla gipsowa		
				7	żółty		

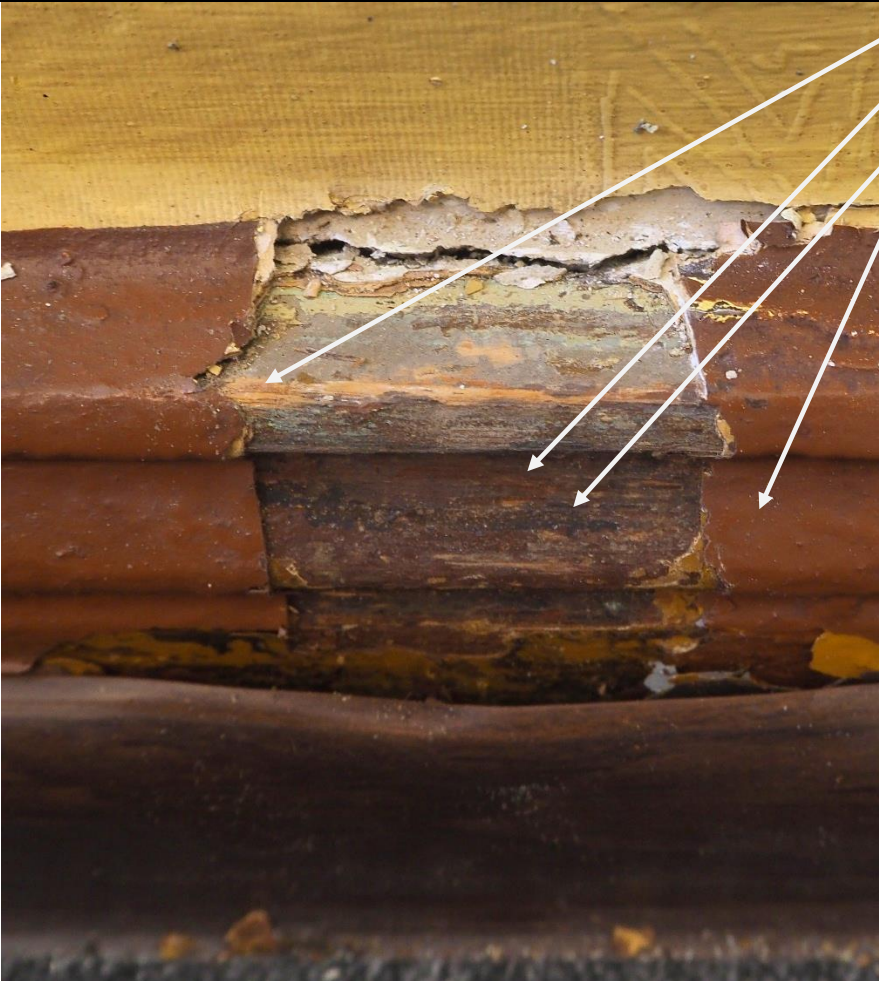
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
15	11	Ściana przy suficie	2	Nr	Opis		
				1	cegła żółta		
				2	zaprawa mineralna		
				3	pobiała		
				4	ciemnoszaro-niebieski	9590	
				5	żółty	9037	
				6	różowy	9213	
				7	szpachla gipsowa		
				8	żółty		

Fragment odkrywki, nie są widoczne wszystkie warstwy.

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
				Nr	Opis		
16	11	ściana	8	1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	jasnoszaro-niebieski	9592	od ok 1,60m
				3	brązowy	9263	do ok 1,60m
				4	śląd bordowego paska	9200	do ok 1,61m
				5	czarny		
				6	jasnozielony		
				7	ciemnozielony		
				8	ciemnozielony		
				9	jasnozielony		
				10	żółty		
				11	beżowy		
				12	żółty		
				13	jasnożółty		
				14	jasnoróżowy		
				15	beżowy		
				16	szpachla gipsowa		
				17	żółty		

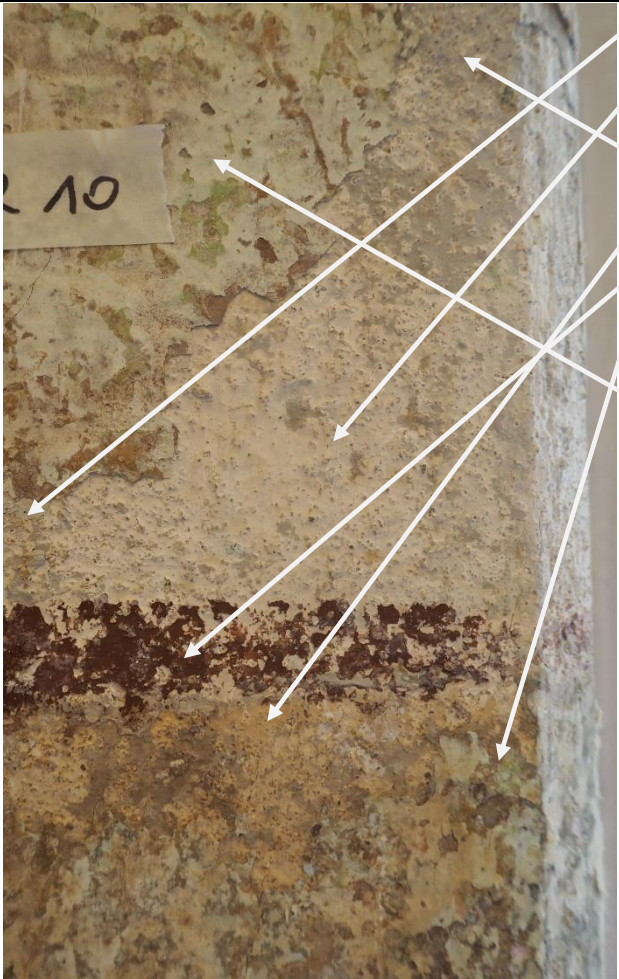
Warstwy od nr 6 to warstwy olejnej lamperii, nie istotnej dla obrazu odkrywki.

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
17	12	Ościeże okna	7	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	szaro-niebieski	9592	od ok 1,62m
				3	jasnobrązowy	9265	do ok 1,60m
				4	bordowy pasek	9007	ok 1,60-1,602m
				4	czarny pasek	9008	ok 1,58-1,595m
				5	żółty		góra
				6	różowy		góra
				7	szpachla gipsowa		góra
				8	tapeta		całość
				9	biały		całość
				10	jasnozielony		dół
				11	beżowy		dół
				12	biały		dół

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
18	12	Listwa przypodłogowa	14	Nr	Opis		
				1	drewno		
				2	brązowy	9200	
				2	ciemnoszary	9585	
				3	wtórne warstwy olejne		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
19	13	Ściana nad oknem przy suficie	1	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	śląd bordowego paska	9010	ok. 10 - 12cm od sufitu
				4	zaprawa mineralna na bazie cementu		
				5	tapeta		
				6	biały		

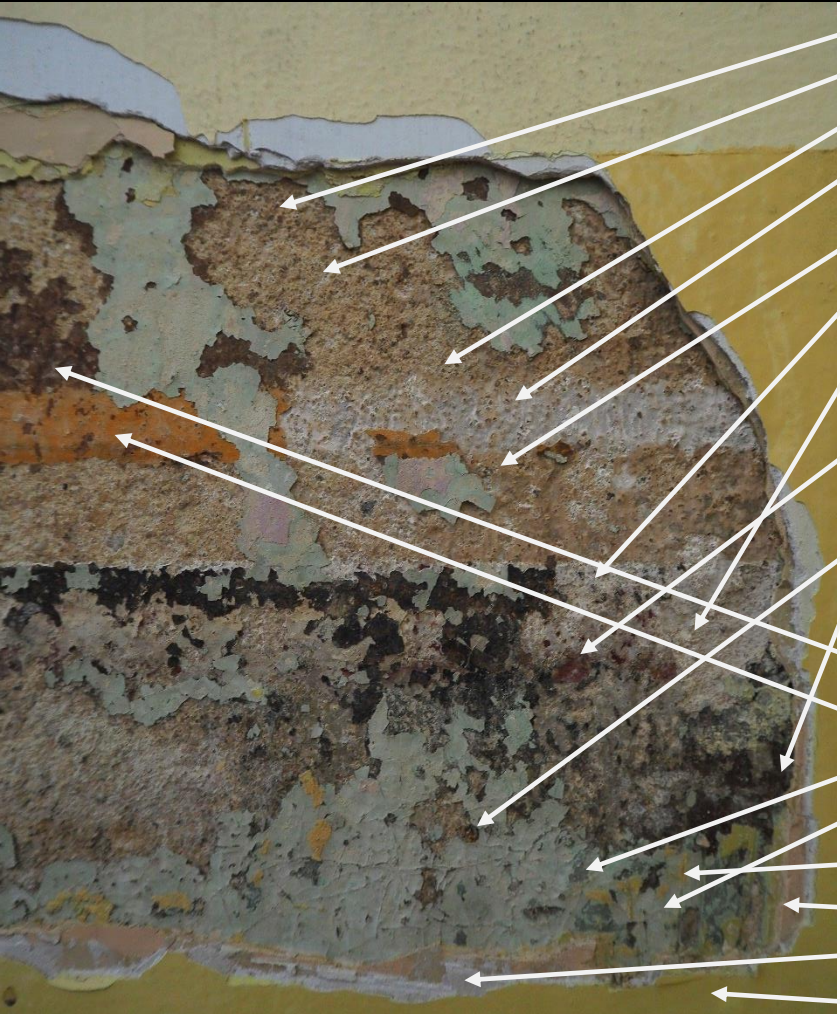
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
20	13	Ościeże okna narożnik	5	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	jasnobeżowy	9071	ok. 1,63m
				3	ciemnoszaro-niebieski	9590	od ok. 1,62m
				3	zielono-brązowy	9345	wys. ok. 1,62m
				3	bordowy pasek	9010	od ok. 1,6 - 1,63m
				3	ciemnobrązowy	9304	do ok. 1,52m
				4	szpachla gipsowa		całość
				5	tapeta		całość
				6	biały		górze
				4	ciemnozielony z czarnym paskiem		dół
				5	jasnozielony		dół
				6	beżowy		dół

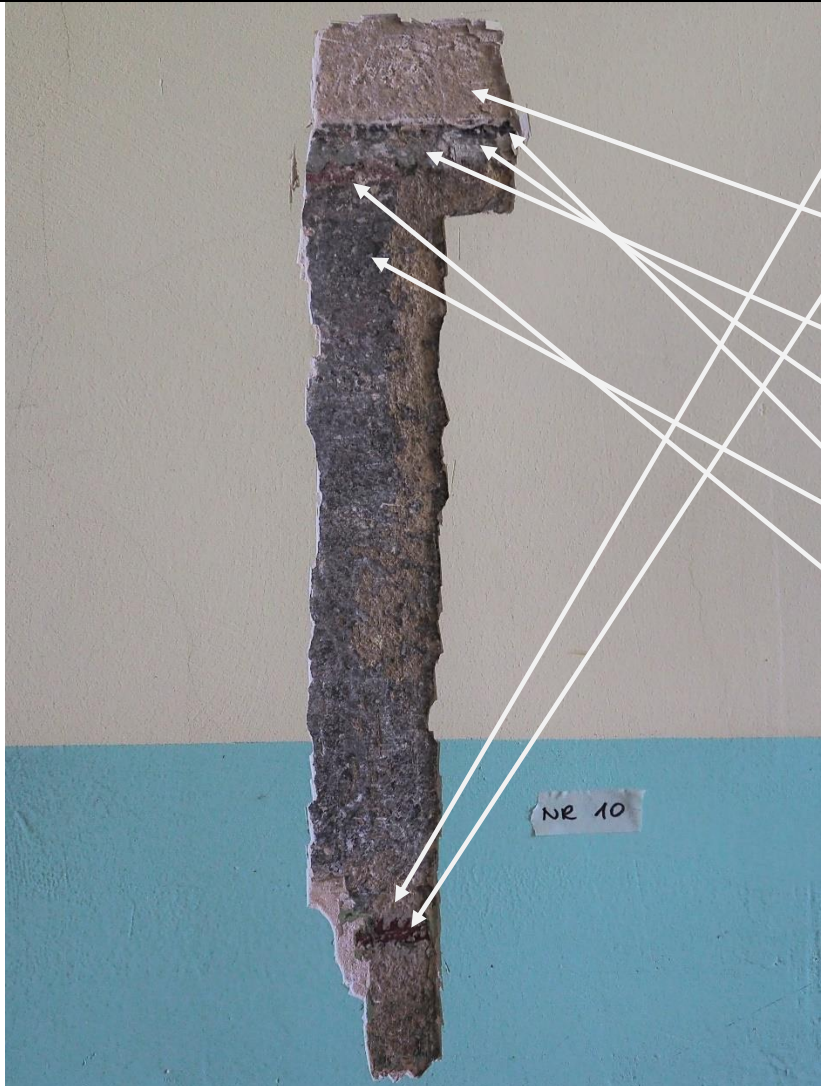
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
21	14	Ościeże okna narożnik	10	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	ciemnoszaro-niebieski	9590	od ok. 1,62m
				3	beżowy	9071	do ok. 1,605m
				3	bordowy pasek	9007	ok. 1,6 -,1,62m
				4	ciemnozielony		dół
				5	szpachla gipsowa		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
22	14	Podłoga	15	Nr	Opis		
				1	deska		
				2	brązowy	9200	
				3	dykta		
				4	biały		
				5	linoleum		
					wykładzina		

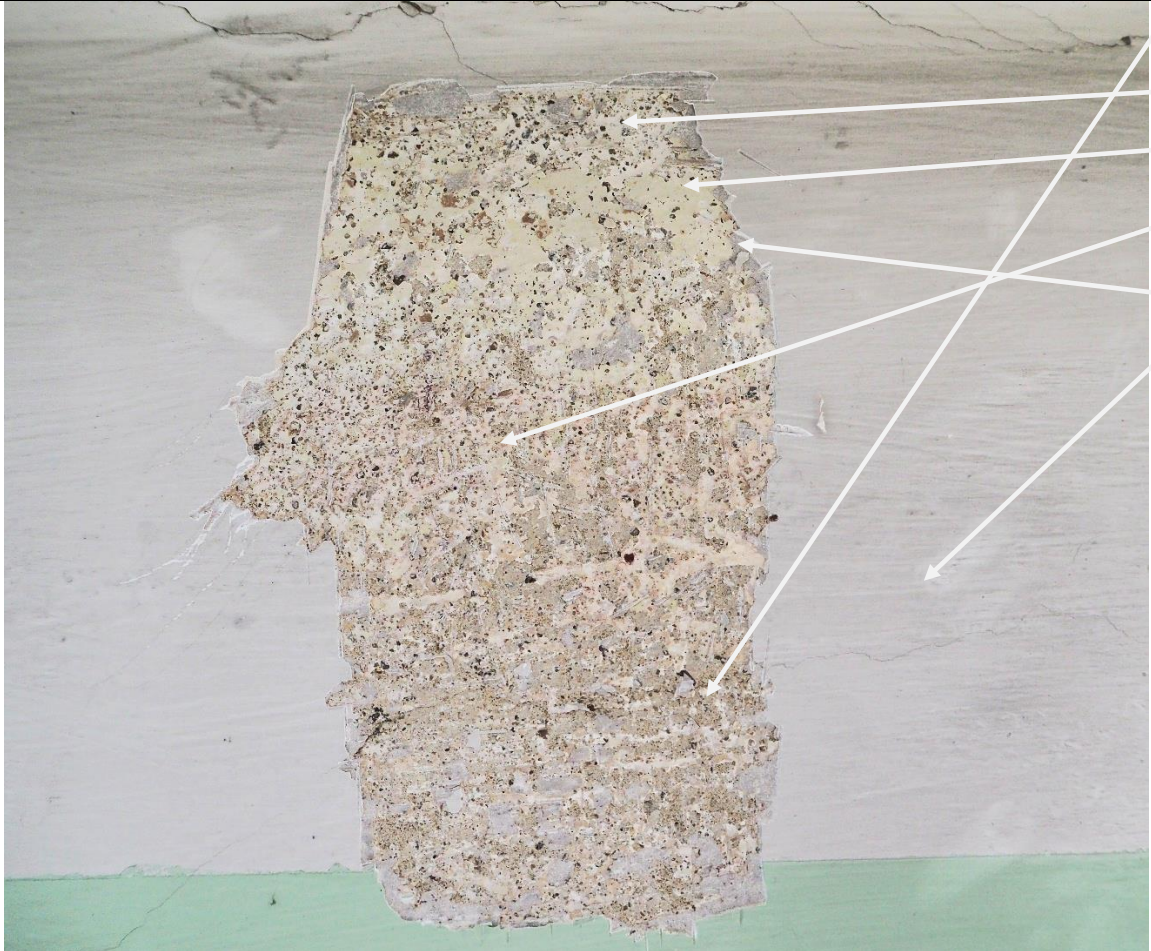
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
23	15		13	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	jasnozielony	9395	od ok 1,62m
				3	jasnobrązowy pasek	9310	ok 1,61-1,62m
				3	czarny pasek	9008	ok 1,606-1,61m
				3	bordowy pasek	9007	ok 1,60-1,606m
				3	ciemnoszary	9546	do ok 1,60m
				4	brązowy z czarnym paskiem		
				5	ciemnozielony		
				6	beżowy		
				7	różowy		
				8	zaprawa wtórna		
				9	szpachla gipsowa		
				10	żółty		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
24	16	okno	3	Nr	Opis		
				1	drewno		
				2	jasnożółty	9037	
				3	jasnożółty		
				4	jasnożółty		
				5	biały		

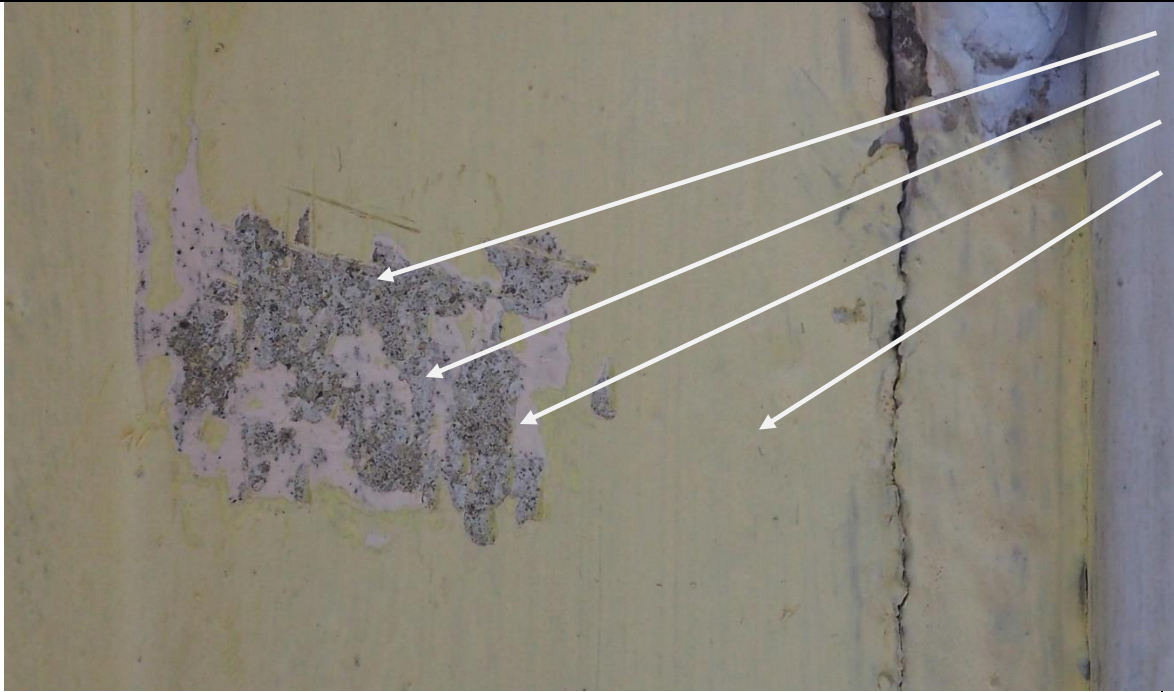
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
25	17	ściana	5	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	beżowy	9251	od ok. 1,60m
				3	szaro-niebieski pasek	9592	ok 1,60-1,61m
				3	beżowy pasek	9251	ok 1,58-1,60m
				3	niebiesko-szary pasek	9590	ok 1,55-1,58m
				3	ciemnoszaro-niebieski	9590	do ok 1,56m
				4	bordowy pasek	9010	ok 1,56-1,58 m (na szaro-niebpasku)
				5	brązowy		
				6	czarny		
				7	brązowy		
				8	pomarańczowy pasek		
				9	ciemnozielony		
				10	jasnozielony		
				11	żółty		
				12	beżowy		
				13	szpachla gipsowa		
				14	żółty		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
26	17 zaplecze	Ściana, przedłużenie korytarza	10	Nr	Opis		
			1	zaprawa mineralna			
			2	pobiała			
			3	ciemnoszaro-niebieski	9590	do ok. 1,81m	
			3	beżowy	9251	od ok 1,82m	
			4	bordowy pasek	9010	ok 1,47-1,48m	
			4	ciemnozielony pasek	9383	ok 1,805-1,81m	
			4	błękitny pasek	9454	ok 1,81-1,825m	
			4	czarny pasek	9008s	ok 1,825-1,83m	
			5	ciemnoszary		do ok 1,80m	
			5	bordowy pasek		ok 1,80-1,805m	
			6	ciemnozielony		dół	
			7	jasnozielony		dół	
			8	brązowy		dół	
			9	beżowy		dół	
			10	szpachla gipsowa			
			11	zielony			

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
27	18	sufit	1	Nr	Opis		
				1	trzcina		
				2	zaprawa mineralna		
				3	beżowy	9078	
				4	zaprawa wyrównująca		
				5	biały		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
28	18	Ściana nad oknem przy suficie	5	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	jasnożółty	9077	
				4	śląd po pasku bordowym	9010	
				5	biały		
				6	biały		

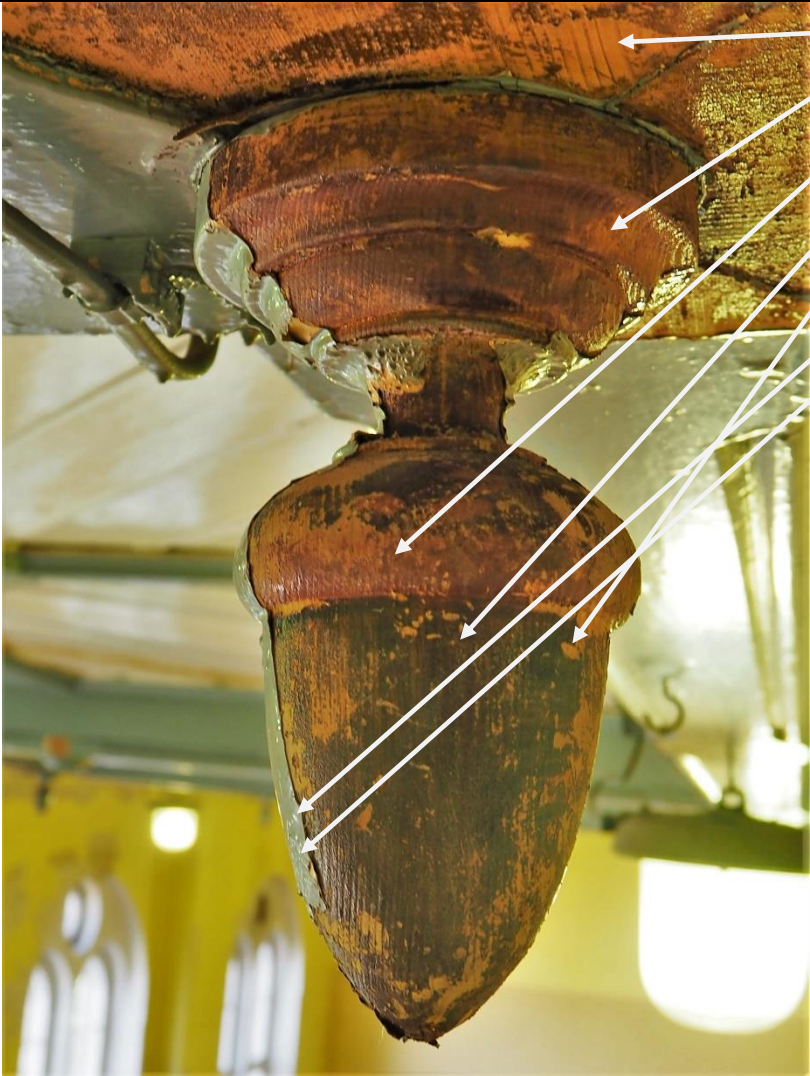
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
29	19	Ściana przy suficie	4	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	jasnobeżowy	9317	
				4	jasnożółty	9036	
				5	pasek szary		ok. 2 cm od sufitu
				5	pasek żółty	9049	ok. 5,5 – 9,5cm
				6	jasnoróżowy	9115	
				7	różowy		
				8	szpachla gipsowa		
				9	biały		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość/ Uwagi
30	21	Tuż przy oknie	11	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		wtórna
				2	szary		
				3	jasnoróżowy		
				4	żółty		

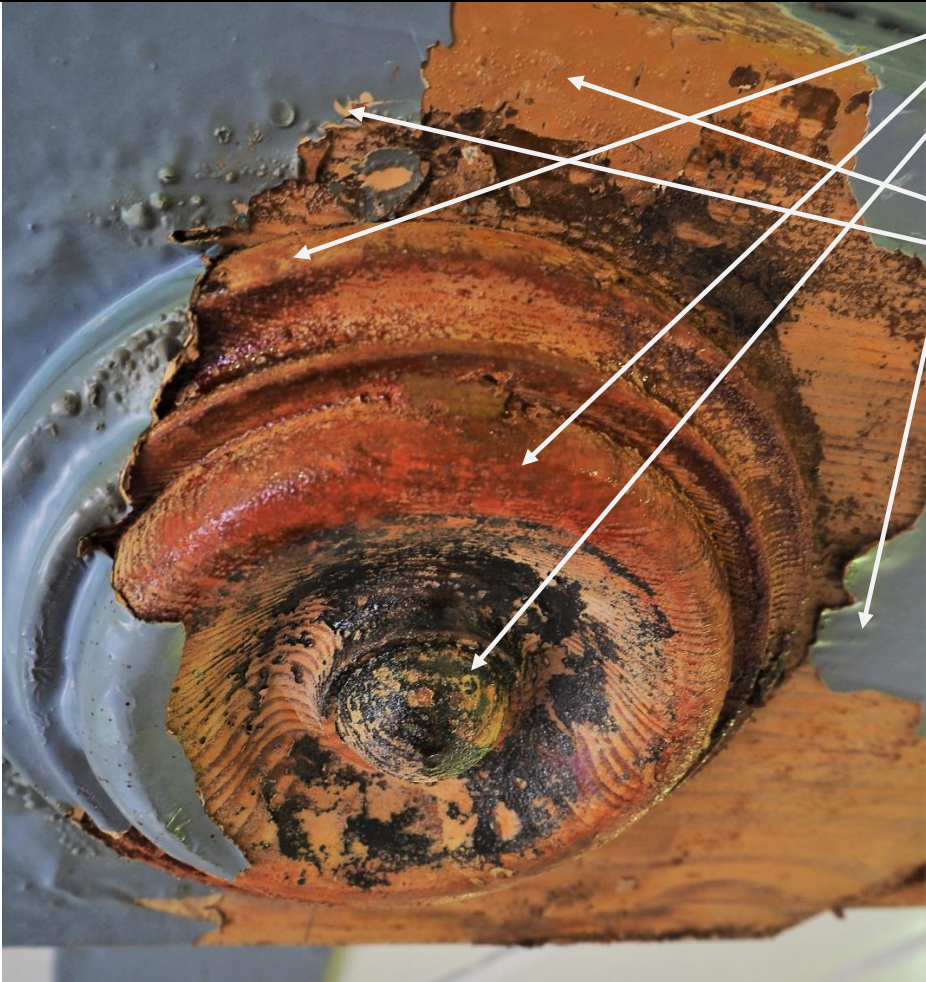
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
31	22	Ściana	1	Nr	Opis		
				1	cegła żółta		
				2	zaprawa mineralna		
				3	jasnobeżowy		
				4	ciemnobrązowy		
				5	ciemnobeżowy		
				6	czarny		
				7	ugrowy		
				8	jasnozielony		
				9	ciemnozielony		
				10	czerwono - brązowy		
				11	jasnobeżowy		
				12	błękitny		
				13	jasnoróżowy		
				14	beżowy		
				15	pomarańczowy		
				16	różowy		
				17	beżowy		
				18	brązowy		
				19	szlichta cementowa		
				20	szpachla gipsowa		
				21	turkusowo -zielony		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość/ Uwagi
32	22	ściana	4	Nr	Opis		
				1	cegła jasnoczerwona		
				2	zaprawa mineralna		
				3	pobiała		
				4	niebiesko-szary	9493	całość
				4	bordowy pasek	9200	ok. 1,53- 1,54 m
				5	beżowy		
				6	szlichta cementowa		
				7	szpachla gipsowa		
				8	szpachla gipsowa		
				9	turkusowa zieleń		

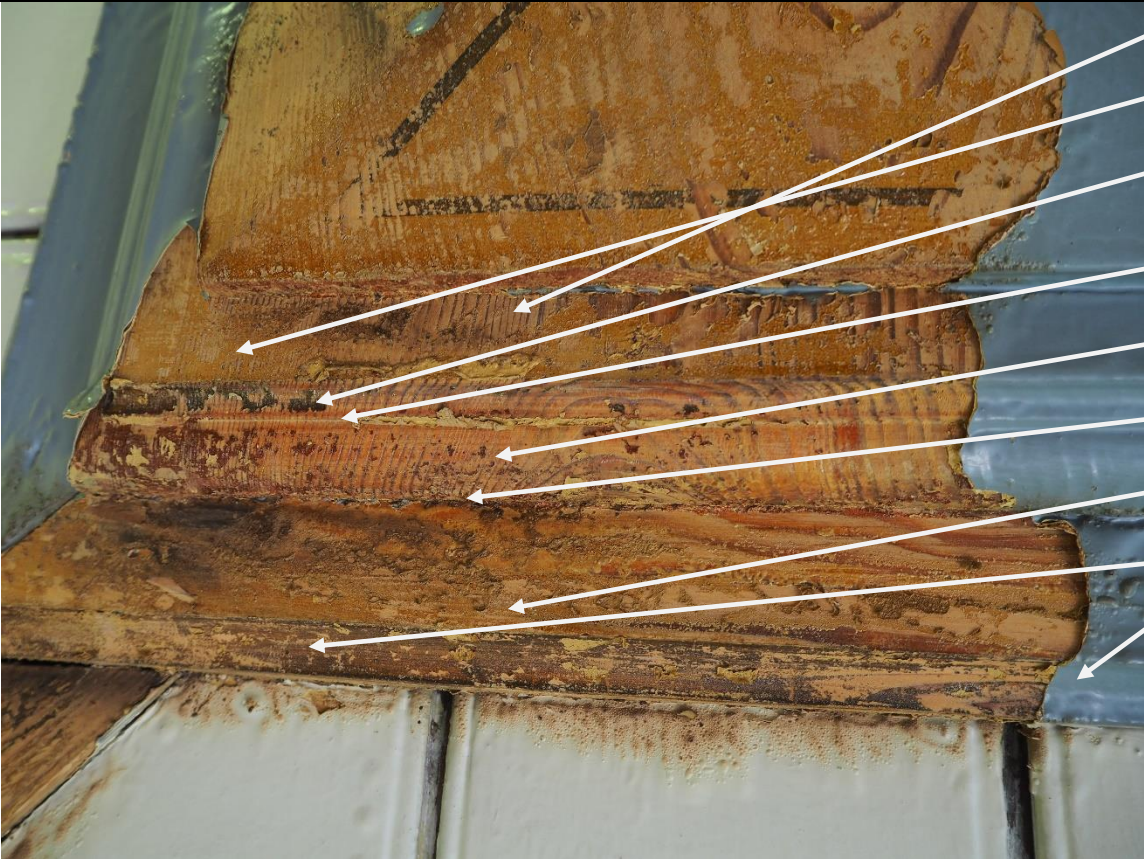
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
33	22	Ściana	29	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	szaro-niebieski	9592	
				4	jasnopomarańczowy		
				5	pudrowy róż		
				6	szpachla gipsowa		
				7	żółty		

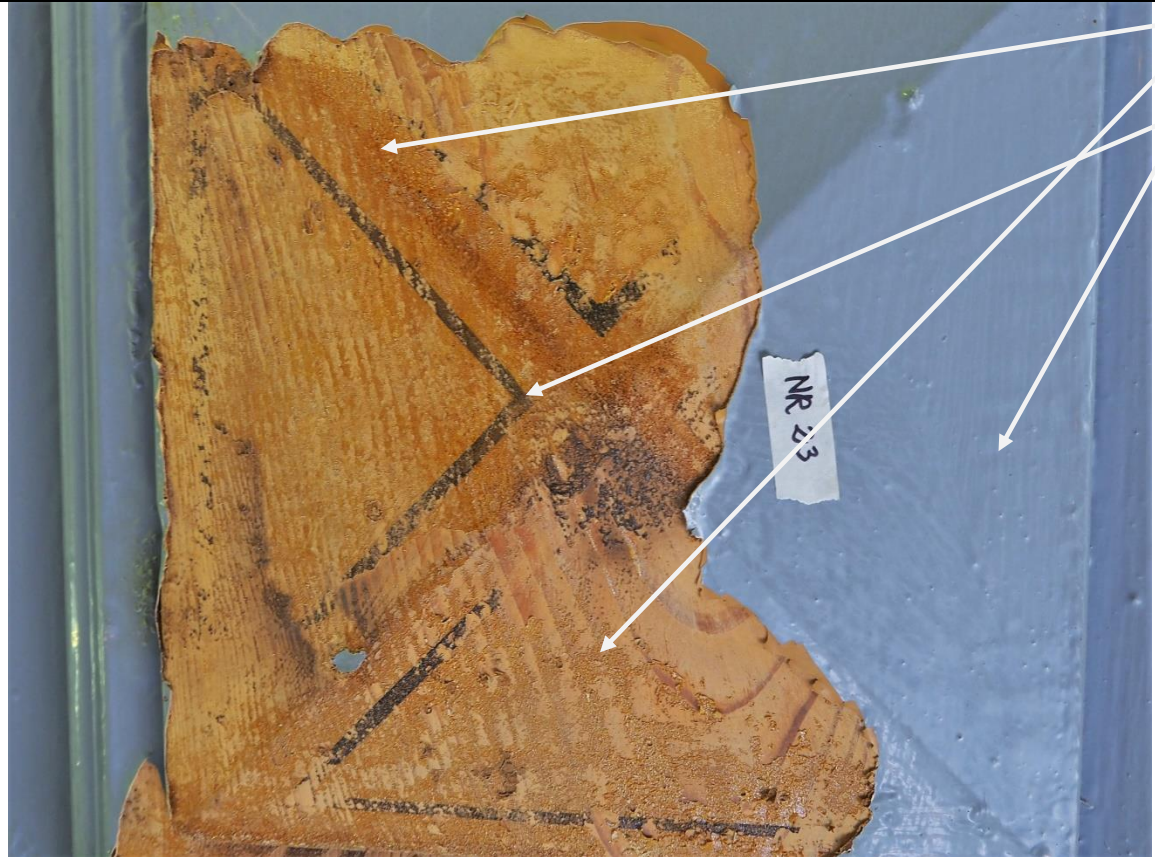
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
34	23,24	strop	14	Nr	Opis		
				1	drewno		
				2	jasnobeżowa pobiąta (?)		
				3	od góry do kapelusza - bordowy		
				3	"owoc" - ciemnozielony	9382/9402	
				4	jasnobrązowy		
				5	jasnobrązowy		
				6	stalowo-szary		

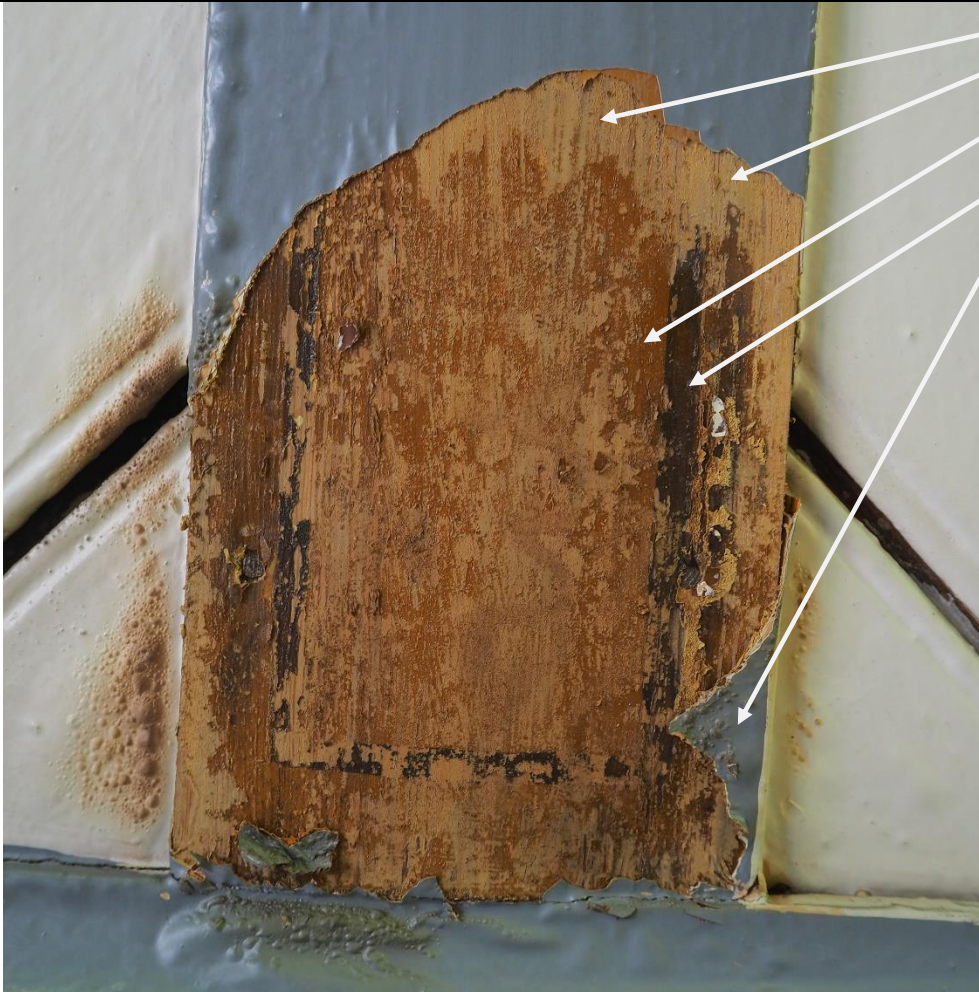
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
35	23,24	strop	18	Nr	Opis		
				1	drewno		
				2	wklęski - ciemnozielony i czarny pasek na krawędzi		
				3	jasnobrązowy	9103	
				4	stalowo-szary		
				5			

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
36	23,24	Strop	19	Nr	Opis		
				1	drewno		
				2	okrąg bordowy		
				2	wewnątrz ciemnozielony		
				3	jasnobrązowy		
				4	jasnobeżowy		
				5	stalowo-szary		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
37	23,24	strop	21	Nr	Opis		
				1	drewno		
				2	jasnobrązowy z ciemnobrązowym wzorem zakończonym w ząb		
				3	stalowo-szary		

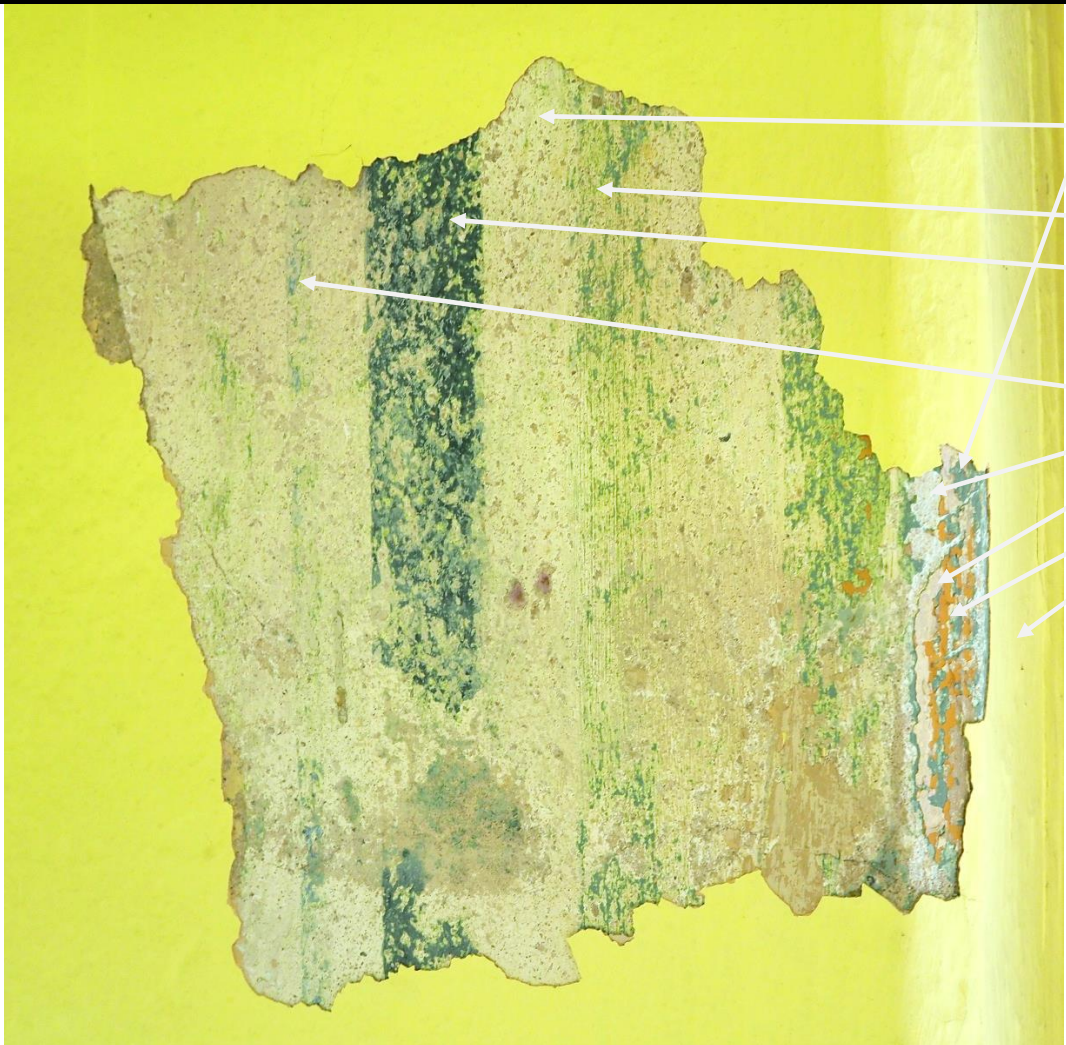
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
38	23,24	strop	22	Nr	Opis		
				1	drewno		
				2	listwa-jasnobrązowy		
				2	wkleśka - ciemnozielony + ciemnobrązowy?		
				2	listwa-jasnobrązowy		
				2	ćwierćwałek - bordowy		
				2	wkleśka - ciemnozielony		
				2	listwa - jasnobrązowy		
				2	listwa pion - brązowy		
				3	stalowo-szary		

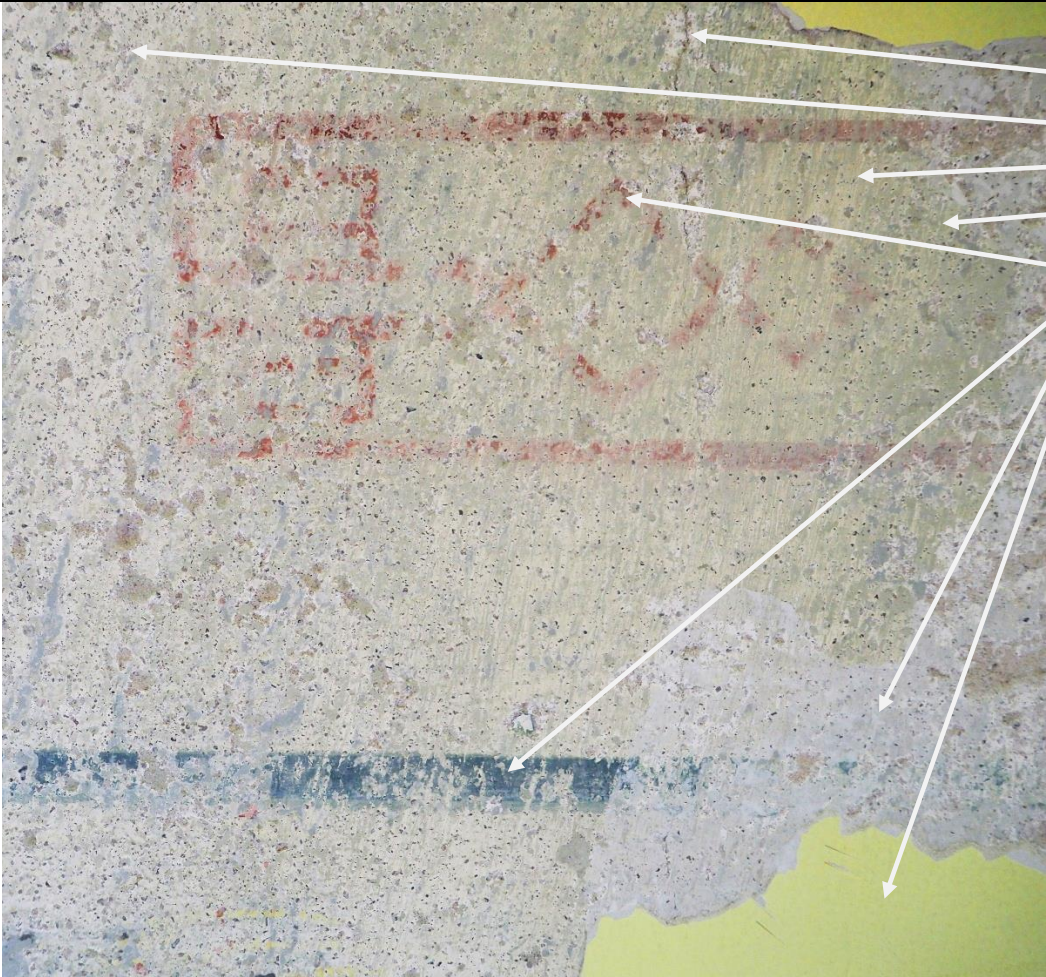
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
39	23,24	strop	23	Nr	Opis		
				1	Drewno		
				2	Jasnobrązowy		
				2	trójkątny, ciemnozielony wzór		
				3	Stalowo-szary		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
40	23,24		25	Nr	Opis		
				1	drewno		
				2	jasnobrązowy		
				3	jasnobrązowy		
				3	ciemnobrązowy wzór zakończony prosto		
				4	stalowo-szary		

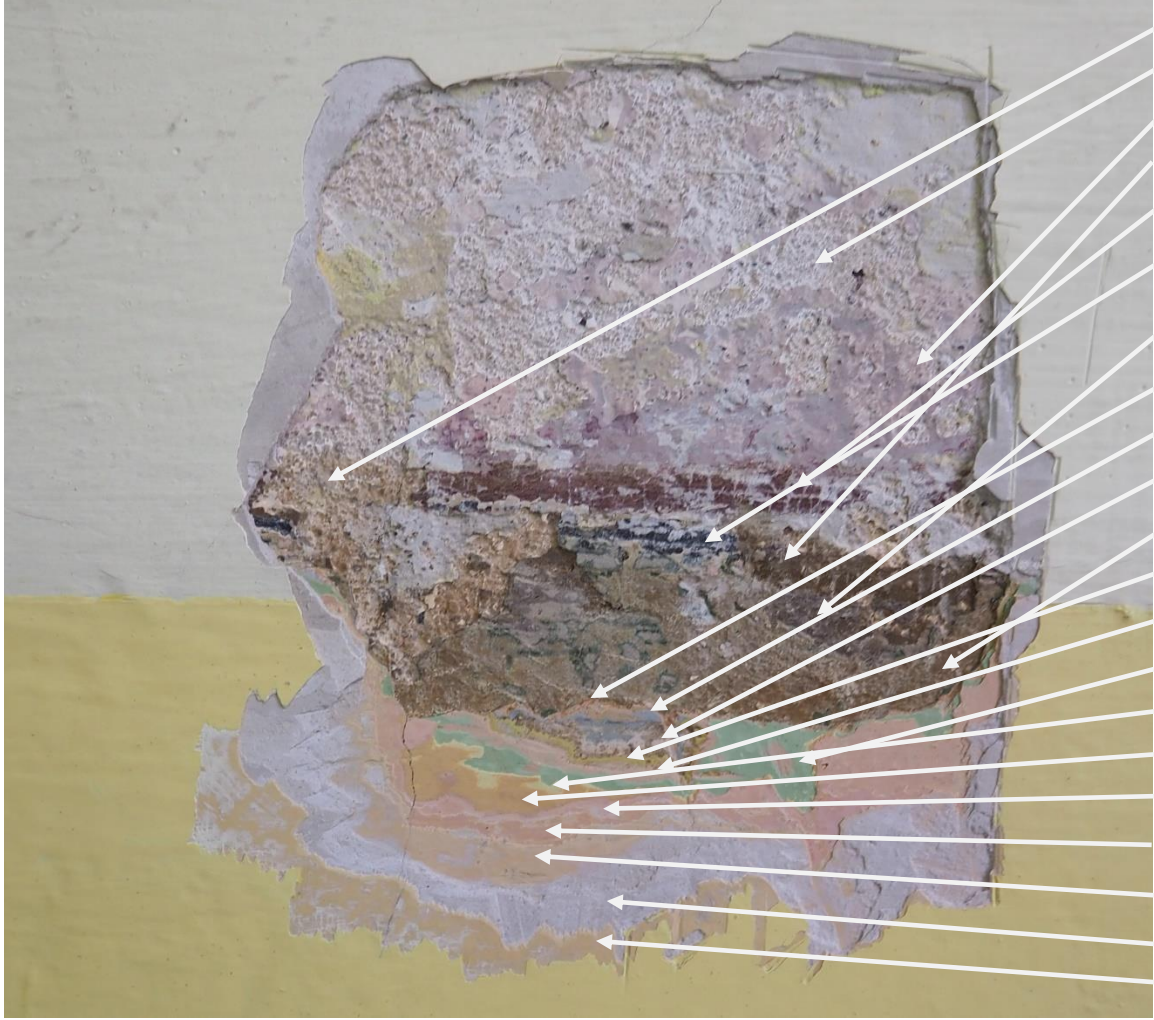
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
41	23,24	strop	26	Nr	Opis		
				1	drewno		
				2	ciemnozielony		
				2	czarny pasek na krawędzi		
				3	jasnobrązowy		
				4	stalowo-szary		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
42	23,24	Ściana przy stropie	42	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	ciemnozielony	9412	
				3	żółty		
				4	cienki bordowy pasek	9007	gr. ok 1 cm
				4	czerwono - pomarańczowy pasek		gr. ok 5 cm
				4	ciemnozielony pasek	9412	
				4	jasnobłękitna ramka	9456	
				3	jasnozielony	9375	
				4	ciemnozielony	9412	
				4	szpachla gipsowa		
				5	żółty		

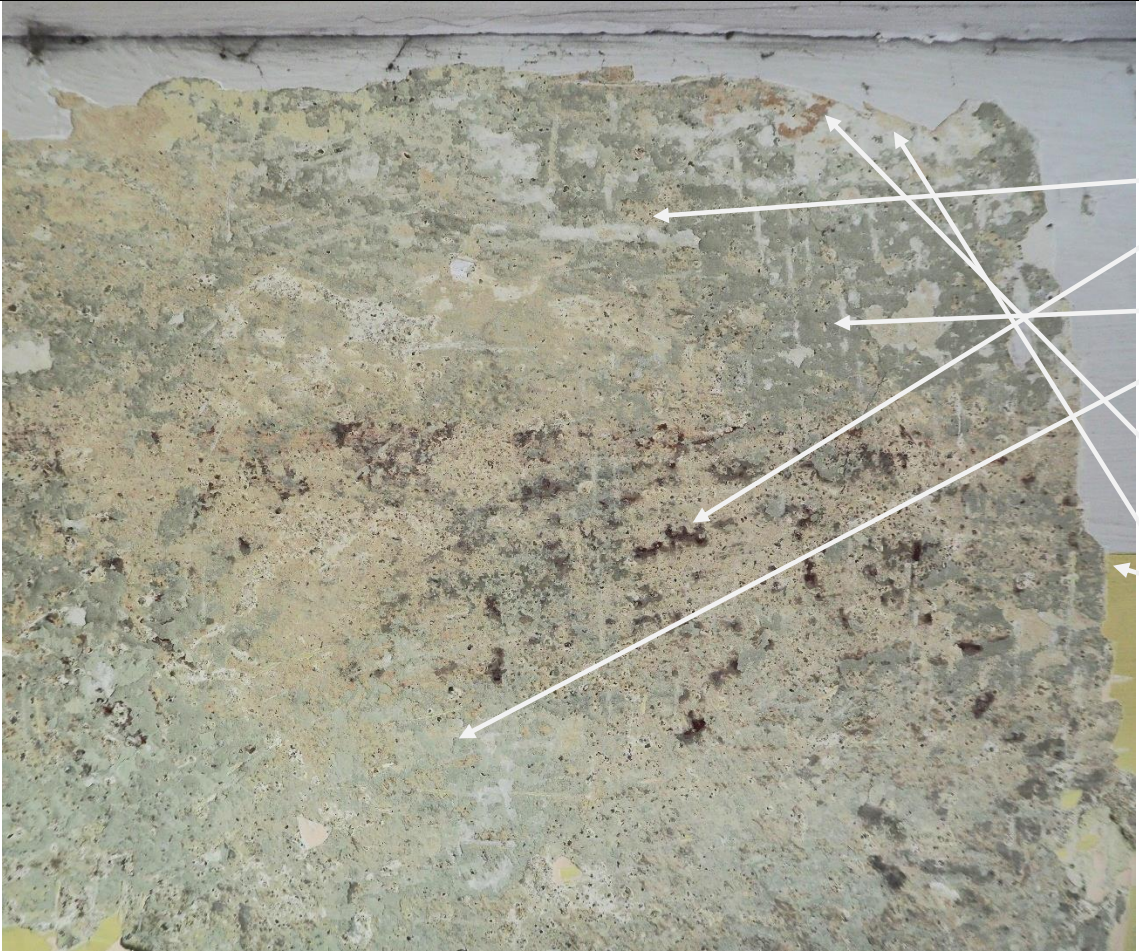
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
43	23,24	ściana	56	Nr	Opis		
			1	zaprawa mineralna			
			2	pobiała			
			3	jasnozielony	9375		
			4	ciemnozielony	9412		
			4	zielony			
			4	ciemnozielony intensywny szeroki (ramka?)	9402	gr ok 4 cm	
			4	niebiesko-szary pasek	9463		
			5	szary			
			6	beżowy			
			7	pomarańczowy			
			8	żółty			

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
44	23,24	ściana	90	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	błękitny	9454	
				3	jasnozielony	9375	
				3	ciemnozielony	9412	
				4	czerwony wzór	9162	ok 1,37-1,44 m
				4	niebieski	9463	
				5	Szpachla gipsowa		
				6	żółty		

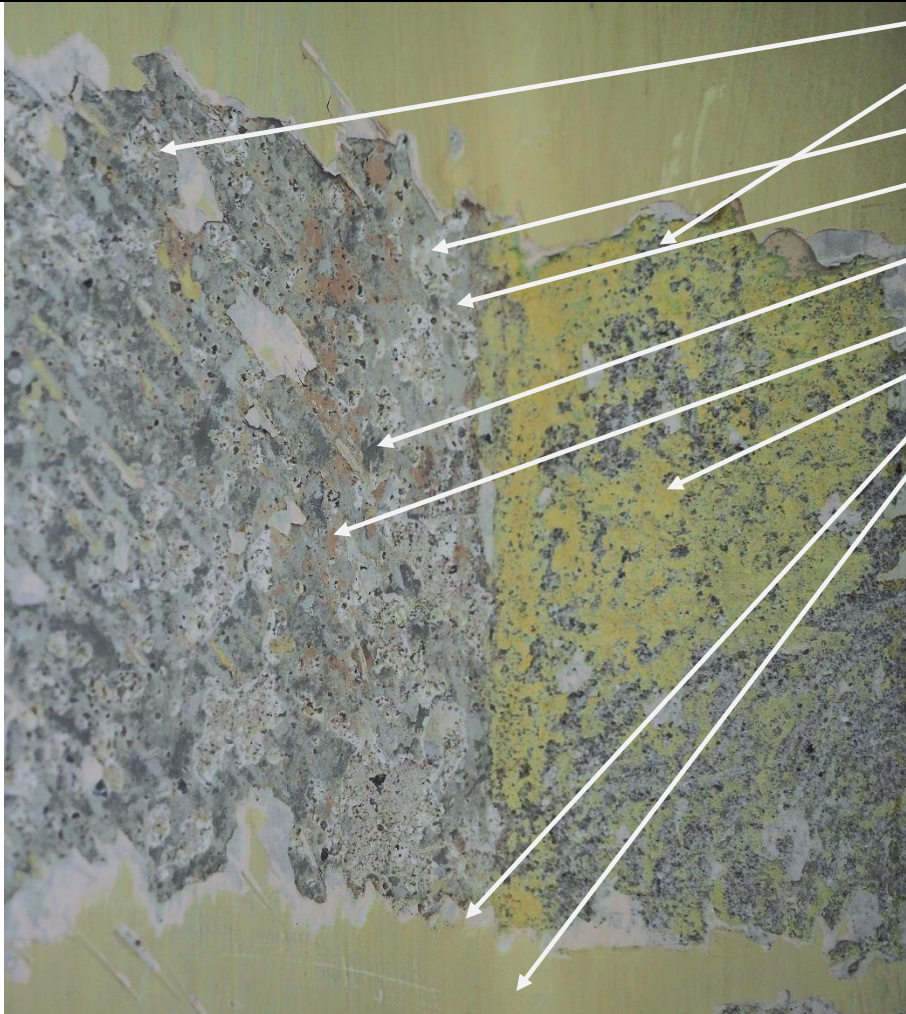
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
45	25	ściana	12	Nr	Opis		

1	zaprawa mineralna		
2	pobiała		
3	różowy	9213	
3	brązowy	9263	
4	bordowy pasek	9007s	
5	zielony z czarnym paskiem		
6	brązowy		
7	różowy		
8	błękitny		
9	biały		
10	brązowy		
11	jasnobrązowy		
12	różowy		
13	zielony		
14	żółty		
15	pomarańczowy		
16	różowy		
17	różowy		
18	beżowy		
19	szpachla gipsowy		
20	beżowy		
21	żółty		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
46	26	ściana	4	Nr	Opis		
				1	cegła żółta		
				2	zaprawa mineralna		
				3	pobiała		
				4	beżowy		do ok 7cm od sufitu
				4	bordowy pasek	9200	gr. ok 5,5cm
				5	ciemnoszaro-zielono-niebieski		
				5	jasnoszaro-zielono-niebieski		
				6	jasnoczerwony		
				7	różowy		
				8	szpachla gipsowa		
				9	żółty/biały		

Fragment odkrywki, nie wszystkie warstwy są widoczne

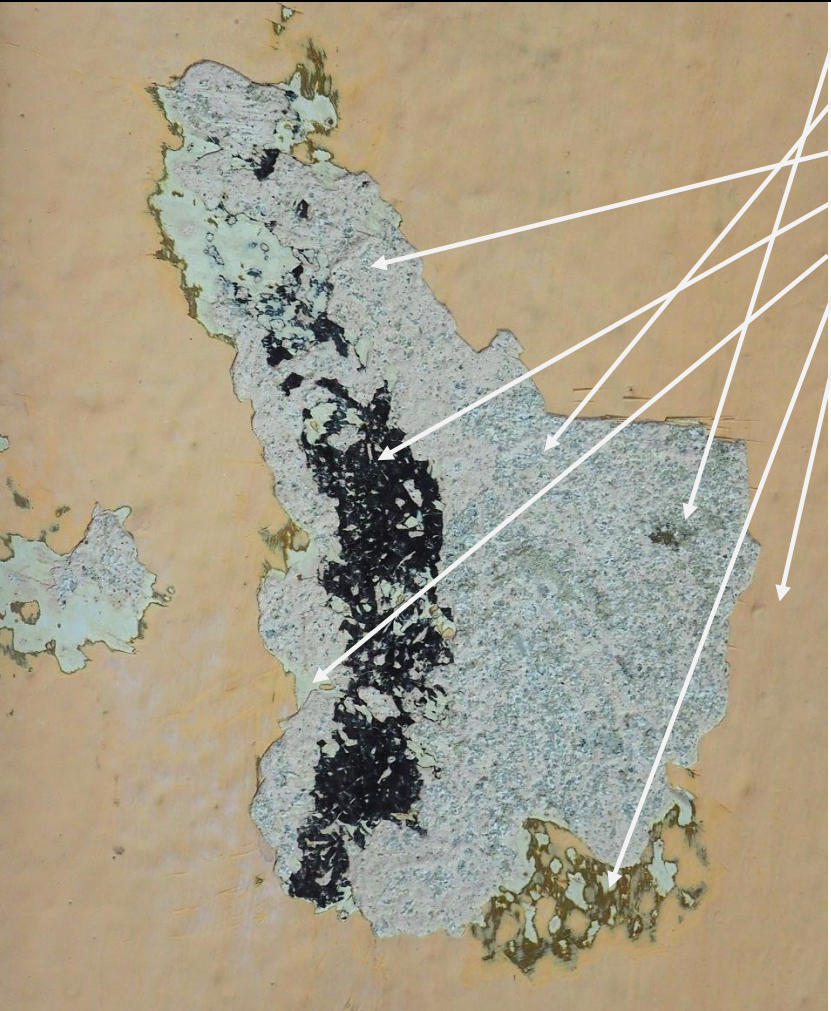
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
47	26	Ościeże okna	6	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	jasnoszaro-zielono-niebieski	9475	
				3	ciemnoszaro-zielono-niebieska	9468	
				4	jasnoczerwony		
				5	żółty		
				6	szpachla gipsowa		
				7	żółty		

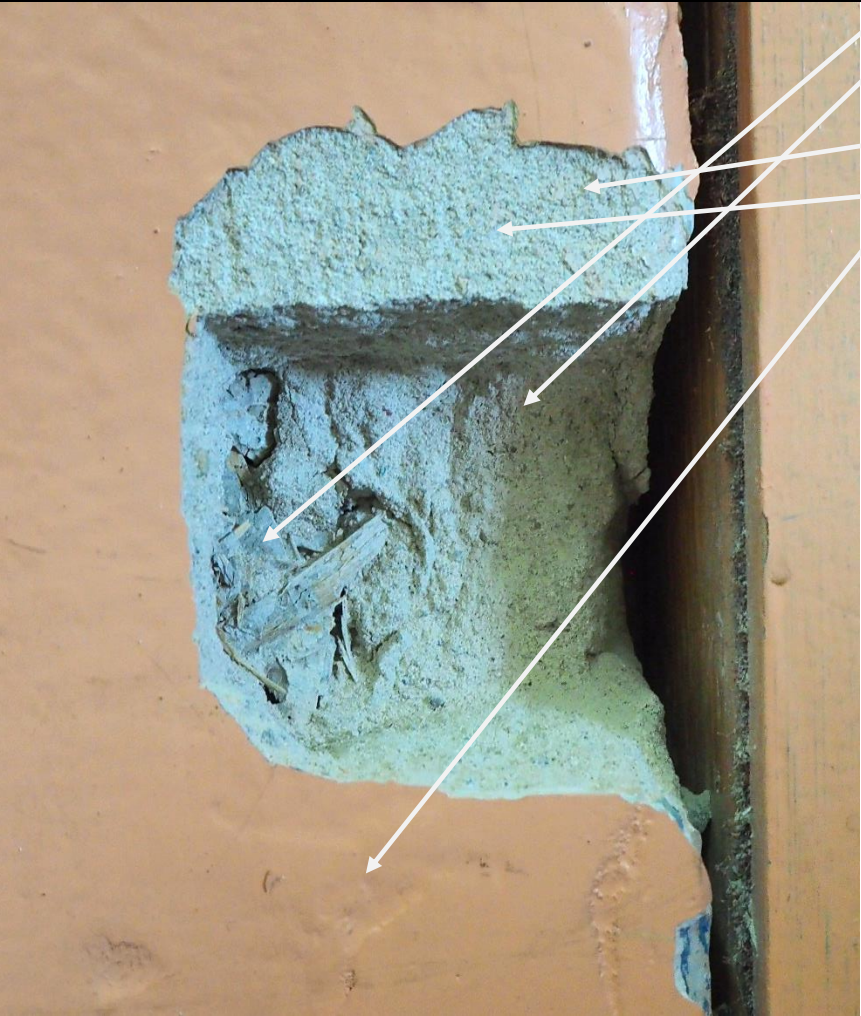
Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
48	27	Ościeże okna	6	Nr	Opis		
				1	cegła jasna		
				2	zaprawa wapienna		
				3	pobiała		
				4	jasnoszaro-niebieski	9595	od ok.1,6m
				4	szaro-niebieski	9592	gr ok 2,5 cm
				4	bordowy pasek	9007	gr ok 2 cm
				4	beżowy	9075	ok 2 cm
				4	ciemnoszary	9590	ok. 1,57m
				5	ciemnoróżowy		
				5	brązowy		
				6	żółty		
				6	bordowy		
				7	szpachla gipsowa		
				7	jasnoróżowy		
				8	biały		
				8	jasnozielony		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
49	34	ściana	3	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna szara		
				2	pobiała		
				3	różowy	9174	
				4	pasek czerwony	9164	ok 1,455 - 1,45m
				5	żółty		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
50	36	kąt	1	Nr	Opis		
				1	zaprawa wapienna z sieczką słomy		
				2	zbrojenie		
				3	zaprawa wapienna		
				4	pobiała		
				5	pudrowy róż	9174	
				6	czerwony pasek	9164	ok 1,455 - 1,45m
				6	pasek cienki ciemnobrązowy poniżej czerwonego		
				7	brudna oliwka		
				8	różowy		
				9	beżowa		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
51	37	komin	6	Nr	Opis		
				1	cegła żółta		
				2	zaprawa mineralna szara		
				3	pobiała		
				4	pudrowy róż	9174	
				5	czerwony pasek	9164	ok 1,455 - 1,45m
				6	żółty		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
52	38	ściana	1	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna szara		
				2	pobiała		
				3	pudrowy róż	9174	
				4	czarny		
				5	biel (?)		
				6	brązowy		
				7	beżowy		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
53	38	slup	6	Nr	Opis		
				1	paździerz (?)		
				2	zaprawa mineralna szara		
				3	pobiała		
				4	pudrowy róż	9174	
				5	warstwy olejne		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
54	korytarz	Strop odcinkowy	1	Nr	Opis		
				1	metal		
				2	czerwony	9010s	
				3	biały		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	jasnobeżowy	9097	
				4	biały		
				5	biały		

Lp.	Nr pomieszczenia	Lokalizacja odkrywki	Nr odkrywki	Opis warstw		Numer z wzornika	Wysokość
55	Korytarz kond.III	ściana	24	Nr	Opis		
				1	zaprawa mineralna		
				2	pobiała		
				3	jasnoszaro-niebiesko-brązowy	9265	do ok. 1,88m
				3	bordowy/ciemnoczerwony pasek	9010	ok 1,88-1,90 m
				3	bordowy/ciemnoczerwony pasek	9010	ok 1,53m gr ok 2cm (odkr nr22)
				3	ciemnoszaro-niebieski	9590	od ok.1,90m
				4	ciemnozielony		
				4	czarny pasek	9122	ok 1,90m
				5	biały		
				6	szpachla gipsowa		
				7	żółty		

5. PODSUMOWANIE BADAŃ STRATYGRAFICZNYCH:

Zarejestrowane materiały

Cegły:

1. Jasnożółte stosowane wewnątrz muru, pierwotne;
2. Jasnoczerwone, stosowane wewnątrz muru, pierwotne;
3. Czerwone, stosowane wewnątrz muru, pierwotne (?);
4. Białe, o znacznych wymiarach, odkryte na poddaszu, wtórne (?);
5. Ciemnoczerwone o mocnym spieku zewnętrznym, elewacyjne, pierwotne;
6. Żółte o lekkim spieku zewnętrznym, elewacyjne, pierwotne;
7. Klinkierowe, elewacyjne, wtórne.

Zaprawy:

1. Zaprawa mineralna, wapienna, gruboziarnista (ziarna do 0,8 cm), beżowa, spoinowa/narzutowa, pierwotna, zarejestrowana w prawie całym budynku;
2. Zaprawa mineralna, wapienna, drobnoziarnista (ziarna do 0,2 cm), beżowa, jako warstwa wyrównawcza, pierwotna; zarejestrowana w prawie całym budynku;
3. Zaprawa mineralna na bazie wapna z niewielkim dodatkiem szarego cementu, o średnim uziarnieniu, odkryta w całej partii poddasza, wtórna (?);
4. Zaprawa mineralna ze znacznym dodatkiem cementu, o średnim uziarnieniu, brązowo - szara, zarejestrowana punktowo w całym budynku, zwłaszcza przy wtórnie wykonanych oknach, stropach i instalacjach, zazwyczaj pierwszą warstwą barwną na nią położoną jest kolor żółty;
5. Zaprawa mineralna na bazie szarego cementu, kładziona zazwyczaj w miejscach prucia muru;
6. Zaprawa mineralna ze zbrojeniem drutu/siatki metalowej, znajdowana na ścianach i stropach;
7. Szlichta cementowa, znajdowana punktowo;
8. Zaprawa tynkarska na bazie gipsu, zastosowana w pomieszczeniach niedawno poddanych remontowi;
9. Szpachla gipsowa, zastosowana jako warstwa wyrównawcza właściwie w każdym pomieszczeniu.
10. Lastriko stosowane jako posadzka praktycznie na całej powierzchni budynku, na schodach zewnętrznych oraz jako płytki na części schodów.

Warstwy malarskie:

1. Pobiała została zarejestrowana pod wszystkimi oryginalnymi warstwami barwnymi, sporadycznie pomiędzy wtórnymi, pierwotna;
2. Farby wapienne na bazie wapna dołowanego, stosowane we wszystkich pierwotnych i kilku późniejszych warstwach powyżej ozdobnego paska oraz na sufitach;

3. Farby wapienne na bazie wapna dołowanego modyfikowane być może olejem, np. lnianym⁵, stosowane w dolnych partiach, poniżej ozdobnego paska, pierwotne;
4. Farby olejne stosowane pierwotnie na elementach drewnianych, takich jak boazeria oraz strop w auli i na korytarzu II-go piętra;
5. Farby olejne stosowane zazwyczaj jako lamperia oraz na elementach drewnianych, wtórne;
6. Farby z dodatkami syntetycznymi, dyspersyjne, wtórne;
7. Bejce i lakiery zastosowane na niektórych drzwiach, wtórne.

Inne:

1. Trzcina, zastosowana na stropach w niektórych pomieszczeniach, pierwotna;
2. Sieczka drewniana mieszana z cementem, luźna, zlokalizowana na wszystkich drewnianych słupach, wtórna;
3. Karton – Gips zlokalizowany na stropach oraz ścianach w niektórych pomieszczeniach, wtórny;
4. Stalowe legary stropów, pierwotne;
5. Deski stosowane prawdopodobnie pierwotnie na podłogach;
6. Parkiet niewykluczone, iż mógł również znajdować się w pierwotnie w niektórych pomieszczeniach;
7. Granit użyty jako pierwotny materiał schodów;
8. Drewniane listwy przypodłogowe, pierwotne;
9. Kaloryfery w pomieszczeniu nr 5 i klatce schodowej na poziomie półpiętra do piwnicy, prawdopodobnie wtórne lecz z wartością historyczną.

Kolorystyka pomieszczeń

Ze względu na często zły stan zachowania pierwszych warstw malarskich nie wszędzie było możliwe ustalenie pełnej kolorystyki pomieszczeń, aby w pełni to osiągnąć należałoby usunąć wtórne warstwy na całej powierzchni. Sugeruje się zastosowanie nowej kolorystyki na wzór oryginalnej. W pomieszczeniach, gdzie ustalenie wszystkich kolorów było niemożliwe należy zastosować kolor, który zostanie odkryty podczas prac lub dobrać odpowiedni z gamy kolorów stosowanych w innych pomieszczeniach. W trakcie prac kolory mogą ulec zmianie.

Wszystkie klasy (wyłączając aulę) były pomalowane w podobny sposób: kolor jaśniejszy na górze, ciemniejszy na dole a rozdzielał je pasek jedno, dwu lub trzykolorowy. W niektórych klasach odkryto pasek pod sufitem, w trakcie prac należy zwrócić uwagę na jego występowanie. Wyraźnie podział ścian w ten sposób można zaobserwować w klasie nr 7.

Korytarze i klatki schodowe również były podzielone paskami (pojedynczymi), z tym, że na dwóch wysokościach, ok 1,9m i ok 1,5 m. Sklepienia odcinkowe były urozmaicone poprzez

⁵ Ze względu na wielokrotność przemalowań tych partii ścian także farbami olejnymi trudno ustalić dokładny skład oryginalnego spoiwa. Kolor tynku poniżej ozdobnego paska wskazuje, iż najprawdopodobniej do farb wapiennych dodawano modyfikator organiczny olejny lub np. kazeinowy.

czerwony kolor legarów. Być może na łukach między sklepieniami występowały ozdobne paski, na co należy zwrócić uwagę podczas prowadzonych prac.

Sufity na podbitce z trzciny we wszystkich pomieszczeniach mają kolor beżowy nr 9097, sugeruje się zastosować taki we wszystkich pomieszczeniach.

W auli należy przeprowadzić prace konserwatorskie i dopiero w ich wyniku należy określić kolorystykę pomieszczenia.

Piwnica

Nie znaleziono tu żadnych warstw barwnych.

3 klasa

Pomieszczenie po gruntownym remoncie, zachowany kolor przy suficie jasnożółty nr 9076;

ślad bordowego paska nr 9007, wys. ok 1,6 m;

żółty poniżej 1,6 m;

5 świetlica

ściany:

jasnoszaro – niebieski nr 9595 wys. od 1,6 m;

bordowy pasek nr 9007 wys. ok 1,6 m;

szaro – brązowy nr , poniżej 1,6 m;

kaloryfer:

czarny

ciemnozielony nr 9005

jasnobrązowy nr 9066

drzwi:

jasnobrązowy nr 9103, warstwa podkładowa;

brązowy nr 9102/9203, deska pozioma i listwy;

zielony nr 9382/9402, obramienie płyciny, kolor zbieżny z kolorem stropu w auli;

brązowy nr 9283, płycina;

6 klasa

jasnoszaro-niebieski nr 9595, wys. od ok. 1,85m;
beżowy nr 9092, wys. od 1,615m do 1,85m;
szary nr 9552, wys. do 1,605m;
bordowy pasek nr 9007, wys. od 1,605m do 1,615m;

6a klasa

jasnożółty nr 9057, podkładowy;
szaro-żółty nr 9337, góra;
jasnoszary nr 9352, pasek;
ciemnoszary nr 9529, pasek
brązowy nr 9263, dół;

7 klasa

szaro-niebieski nr 9592 od wys. od ok 1,59m;
różowo-fioletowy nr 9210, ok. 3cm od sufitu, pasek ok. 15cm (mało czytelny);
beżowy nr 9091, wys. ok. 1,4m do 1,59m;
szaro-beżowy nr 9247, wys. do ok. 1,4m;
bordowy pasek nr 9007, pasek wys. ok. 1,582m do 1,595m;
ciemnoszary, nr 9590, wys. ok. 1,575m do 1,582m;

8 klasa;

niebiesko-szary nr 9493, wys. od ok. 1,6m
czarny nr 9008, pasek wys. 1,58 – 1,6m;
ciemnoszary nr 9529, pasek wys. ok. 1,56 – 1,58m;
brązowy nr 9263, wys. do ok. 1,56m;

9 klasa

szaro-niebieski nr 9592, wys. od ok. 1,61m;
żółty nr 9071, wys. do ok. 1,6m;

bordowy nr 9007, pasek wys. ok. 1,6m;

11 klasa

szaro-niebieski nr 9592, wys. od ok 1,62m;

brązowy nr 9263, wys. do ok 1,61m;

bordowy nr 9200, pasek wys. ok 1,61 – 1,62m;

12 sekretariat

szaro-niebieski nr 9592, wys. od ok 1,62m;

jasnobrązowy nr 9265, wys. do ok 1,60m;

bordowy nr 9007, pasek wys. ok 1,60-1,62m;

czarny nr 9008, pasek wys. ok 1,58-1,595m

żółty nr 9076, góra

listwa przypodłogowa:

brązowy nr 9200, dół;

ciemnoszary nr 9585, góra;

13 sekretariat

jasnobieżowy nr 9071, wys. ok. 1,63m;

ciemnoszaro-niebieski nr 9590, wys. od ok. 1,62m;

zielono-brązowy nr 9345, wys. ok. 1,62m;

bordowy nr 9010, pasek wys. od ok. 1,61 - 1,63m;

ciemnobrązowy nr 9304, wys. do ok. 1,52m;

14 sekretariat

ciemnoszaro-niebieski nr 9590, wys. od ok. 1,62m;

beżowy nr 9071, wys. do ok. 1,605m;

bordowy nr 9007, pasek wys. ok. 1,6 - 1,62m;

szary nr 9526, dół na wysokości kaloryfera;

15 klasa

jasnozielony nr 9395 wapienne (?) wys. od ok 1,62m;

jasnobrązowy pasek 9310, wys. ok 1,61-1,62m;

czarny pasek nr 9008, wys. ok 1,606-1,61m;

bordowy nr 9007, pasek wys. ok 1,60-1,606;

ciemnoszary nr 9546, wys. do ok 1,60m;

deska brązowa;

16 pokój nauczycielski

ciemnoszaro-niebieski nr 9590, wys. od ok. 1,62m;

bordowy nr 9010, pasek wys. od ok. 1,61 - 1,63m;

ciemnobrązowy nr 9304, wys. do ok. 1,52m;

17 klasa

beżowy nr 9251, wys. od ok. 1,60m;

szaro-niebieski nr 9592, pasek wys. ok 1,60-1,61m;

beżowy nr 9251, pasek wys. ok 1,58-1,60m;

niebiesko-szary nr 9590, pasek wys. ok 1,55-1,58m;

ciemnoszaro-niebieski nr 9590 wys. do ok 1,56m;

bordowy nr 9010, pasek wys. ok 1,56-1,58 m (na szaro-nieb pasku);

18 klasa

jasnożółty nr 9038, wys. od ok. 1,615m;

ciemnozielony nr 9345, wys. do ok 1,60m;

bordowy nr 9201, pasek wys. ok 1,6 – 1,61m;

czarny pasek wys. ok 1,61 – 1,615m;

listwa przypodłogowa:

ciemnobrązowy nr 9007;

czarny we wklęsłościach nr 9008;

19 klasa

jasnoszaro-niebieski nr 9595, wys. od 1,6m;

beżowy nr 9075, wys. do 1,59m;

bordowy pasek nr 9010s, wys. 1,59 do 1,60m;

21 klasa

bordowy nr 9206, pasek ok 2 cm od sufitu;

żółty nr 9036, wys. od ok 1,52m;

ciemnobeżowy nr 9069, wys. do ok 1,50m;

bordowy nr 9200, pasek wys. ok 1,50-1,52 m;

ciemnoszaro-zielony nr 9529, pasek wys. ok 1,48- 1,50m;

ciemnobrązowy nr 9263, na warstwie ciemnobeżowej nr 9069;

22 klasa

niebiesko-szary nr 9493, na całej wysokości;

bordowy nr 9200, pasek wys. 1,53- 1,54 m;

23, 24 aula

Główne kolory podkładowe:

jasnozielony nr 9375;

ciemnozielony nr 9412;

Kolory pasków pod sufitem:

zielony nr 9373, gr ok 1,5 cm;

bordowy nr 9200, gr ok 0,5 cm;

zielony nr 9373, gr ok 1,5 cm;

bordowy nr 9200, gr ok 0,5 cm;

Kolory ram i linii:

błękitny nr 9463, pasek wys. ok 1,28-1,29 m;

ciemnozielony intensywny nr 9402, ramka (?) gr ok 4 cm;

czerwony nr 9162, wzór wys. ok 1,37-1,44 m;

ciemnozielony nr 9412, pasek (?) wys. ok. 10cm nad boazerią;

pomarańczowy nr 9285, pasek na ścianie z tablicą;

Zielony nr 9373, pasek gr ok 1,5 cm;

Pozostałe kolory prawdopodobnie oryginalne:

beżowy nr 9295;

błękitny nr 9454;

bordowy nr 9200;

jasnobłękitny nr 9456;

niebiesko-szary nr 9463;

Strop:

Kolory występujące na stropie nie występują we wzorniku kolorystycznym Keim, należy dobrać ich kolor na podstawie barwy rzeczywistej, podane kolory mają przybliżoną wartość:

ciemnobrązowy nr 9102/9203, strop;

ciemnozielony nr 9382/9402, strop;

bordowy nr 9200, strop;

jasnobrązowy nr 9103, strop;

jasnozielony nr 9375, boazeria;

ciemnozielony nr 9412, boazeria;

25 klasa

niebiesko-szary nr 9493, wys. od ok 1,62;

różowy nr 9213, wys. od ok 1,62m (miejscami zamiast niebiesko-szary nr 9493);

brązowy nr 9263, wys. od ok 1,62m;

bordowy nr 9007s, pasek wys. ok 1,61 – 1,63m;

26 klasa

szaro-zielono-niebieska nr 9510, wys. od ok 1,52m;

ciemnoszaro-zielono-niebieska nr 9468, wys. do ok 1,52m;

bordowo-brązowy nr 9007, pasek wys. ok 1,51 – 1,52m;

27 klasa

jasnoszaro-niebieski nr 9595, pasek wys. ok 1,56 – 1,585m;

szaro-niebieski nr 9592, pasek wys. ok 1,54 – 1,56m

bordowo-brązowy nr 9007, pasek wys. ok 1,52 – 1,54m

beżowy nr 9075, warstwa podkładowa, wys. do ok 1,58m;

ciemnoszary nr 9590, wys. do ok 1,52m;

31 klasa

pudrowy róż nr 9174, na całej wysokości;

czerwony nr 9164, pasek wys. ok 1,455 - 1,45m;

34 klasa

pudrowy róż nr 9174, na całej wysokości;

czerwony nr 9164, pasek wys. ok 1,455 - 1,45m;

36 księgowość

pudrowy róż nr 9174, na całej wysokości;

czerwony nr 9164, pasek wys. ok 1,455 - 1,45m;

37 świetlica

pudrowy róż nr 9174, na całej wysokości;

czerwony nr 9164, pasek wys. ok 1,455 - 1,45m;

38 klasa

pudrowy róż nr 9174, na całej wysokości;

czerwony nr 9164, pasek wys. ok 1,455 - 1,45m;

Korytarz parter:

Strop odcinkowy:

czerwony nr 9010s, metalowe legary;

beżowy nr 9097, sklepienie;

Strop krzyżowy:

biały

Ściany:

szaro-niebieski nr 9592, wys. od ok 1,8m;

bordowy nr 9007, pasek wys. ok 1,78 – 1,8m;

brązowy nr , wys. do ok 1,8m;

Korytarz I piętro:

Strop odcinkowy:

czerwony nr 9010s, metalowe legary;

beżowy nr 9097, sklepienie;

Strop krzyżowy:

biały;

Ściany:

jasnoszaro-niebieski nr 9595 wapienne (?) wys. od ok. 1,84m;

szaro-brązowy nr 9304 wapienne (?) wys. do ok 1,84m;

Korytarz II piętro

Strop odcinkowy:

czerwony nr 9010s, metalowe legary;

beżowy nr 9097, sklepienie;

Strop krzyżowy:

biały;

Ściany:

jasnoszaro-niebieski/ jasnoszaro-brązowy nr 9265, wys. do ok 1,88m;

bordowy/ciemnoczerwony nr 9010, pasek wys. ok 1,53 m gr ok 2 cm;

ciemnoszaro-niebieski nr 9590, wys. od ok 1,90m;

czarny nr 9122, pasek wys. ok 1,9 m;

Korytarz poddasze:

pudrowy róż nr 9174, na całej wysokości;

czerwony nr 9164, pasek wys. ok 1,455 - 1,45m;

Zaobserwowane zmiany w budynku

Badania odkrywkowe pozwoliły ustalić iż:

1. Poziom poddasza nie jest spójny czasowo z pozostałymi kondygnacjami, więc najprawdopodobniej w latach 80tych lub wcześniej całość poddano remontowi, odkryta kolorystyka tego poziomu jest więc wtórna.
2. Obecnie istniejące pomieszczenie nr 6a zostało utworzone wtórnie i pierwotnie istniały dwie pary drzwi na elewacji frontowej;
3. Aula, zgodnie z rysunkami projektowymi, mogła mieć antresolę rozbudowaną na korytarz, co potwierdzają spójne warstwy górnej partii ścian korytarza i jego stropu oraz brak warstw oryginalnych na ścianie między drzwiami pomieszczenia.
4. Boazeria w całym budynku poza aulą jest wtórna, znajduje się pod nią wiele warstw malarskich.
5. Znaczna część okien jest wtórna. Oryginalne okna wokół ramy od wewnątrz mają rozbudowane ościeża wykonane z drewna, jak na przykład w klasie 22 lub krosnowe okna na korytarzach i klatkach schodowych. Okna drewniane wymienione mają wokół skrzyni zaprawę późniejszą niż oryginalna, na przykład klasa 29.

6. PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

Uwagi wstępne:

Zaleca się kompleksowe zadbanie o budynek i w pierwszej kolejności zlikwidowanie czynników wpływających na stałe pogarszanie jego stanu zachowania. Należy niezwłocznie znaleźć przyczynę pęknięć murów zwłaszcza północnego narożnika i ją wyeliminować, a także wykonać badania konstrukcyjne stropów klas. Prace należy rozpocząć od rozpoznania dokładnego stanu fundamentów, ich ewentualnej izolacji pionowej oraz odprowadzenia wody opadowej. Wykonany pod koniec 2017 roku remont rynien nie obejmował odprowadzenia wody deszczowej, a jedynie ich naprawę w górnej partii budynku. Z dostępnych informacji wynika, iż woda z dachu odprowadzana jest rynnami bezpośrednio do ziemi, brak informacji o jej wyprowadzeniu poza budynek, co może być jednym z wielu czynników wpływających na zawilgocenie murów w piwnicach.

Kolorystyka pomieszczeń w znacznym stopniu została ustalona na podstawie badań stratygraficznych, należy jednak podczas remontów zwrócić uwagę na pierwotne warstwy, które odsłonięte na dużej powierzchni stają się bardziej czytelne. W razie zauważonych odstępstw od danych w dokumentacji należy odnieść się do zauważonych zmian lub wezwać Konserwatora Zabytków/ konserwatora dzieł sztuki na konsultacje.

Prace w pomieszczeniu auli powinny być prowadzone przez konserwatorów dzieł sztuki. Przy obecnym stanie odsłoniętych oryginalnych warstw malarskich ścian trudno sprecyzować konkretne postępowanie. Podczas prac należy odsłonić wszystkie powierzchnie i dopiero na podstawie ogólnego obrazu podjąć stosowne działania. Decyzja ta powinna być uzgodniona z Konserwatorem Zabytków oraz przedstawicielem dysponenta budynku.

Dopuszcza się uzupełniającą aranżację na podstawie zachowanych fragmentów z pozostawieniem ich widocznych i scalonych metodą punktowania dobrej jakości farbami wapiennymi z ewentualnym dodatkiem syntetycznych materiałów polepszających ich trwałość i odporność. Podczas trwania prac konserwatorskich należy wykonać badanie identyfikujące spoiwo oryginalnej warstwy malarskiej.

Jeśli stan zachowania całości będzie uniemożliwiał czytelne odtworzenie powyższą metodą należy odkryte fragmenty wzmocnić i zabezpieczyć pobiałą wapienną, a aranżację wykonać w skali 1:1 na podstawie odkrytych fragmentów. Dopuszcza się stosowanie farb o wysokiej odporności na działanie światła, paroprzepuszczalnych i matowych. Powinny dać się łatwo usunąć i nie migrować w głąb, by zachowane pierwotne fragmenty nie zostały uszkodzone.

Ponadto oświetlenie auli wymaga nowej aranżacji. Prawdopodobnie w miejscach obecnych okręgów po plafonach wisiały niegdyś żyrandole, które zastąpiono przemysłowymi w formie lampami. Sugeruje się zaprojektowanie nowych, zgodnych z epoką i wystrojem wnętrza żyrandoli oraz drewnianych prostych w formie plafonów, dopuszcza się ewentualne dodatkowe oświetlenie w postaci np. kinkietów w stylu lub innej formy, wszystkie nowe aranżacje należy skonsultować z Historykiem Sztuki i Konserwatorem Zabytków.

Sugeruje się również w pomieszczeniu auli zastosować nowe ozdobne kaloryfery na wzór historycznych znajdujących się w pomieszczeniu świetlicy nr 5 (te należy bezwzględnie zachować choćby miały pełnić funkcję dekoracyjną), a w pozostałych pomieszczeniach zastosowanie kaloryferów w prostszej formie zbliżonej do grzejnika zachowanego na klatce schodowej (patrz: dokumentacja fotograficzna). Dopuszcza się zastosowanie nowych grzejników z warunkiem wykonania obudowy historycznej w najprostszej formie.

Według źródeł kartograficznych w południowym narożniku działki przynależnej szkole stał niegdyś budynek sanitarny połączony ze szkołą rurami kanalizacyjnymi lub wodnymi. W razie jakichkolwiek remontów tej części placu należy wziąć pod uwagę możliwość występowania jego pozostałości, a prace powinny być prowadzone pod nadzorem archeologa.

Podczas prac należy na bieżąco prowadzić dokumentację fotograficzną, a prace powinny zakończyć się dokumentacją.

I. Fundamenty:

1. Zaleca się odkopanie fundamentów i ocenę stanu ich zachowania.
2. W razie potrzeby należy wymienić zniszczone cegły i fugi w materiałach zbliżonych do oryginału (jeśli fundamenty nie są ceglane również należy dokonać ich uszczelnienia i renowacji);
3. Wykonać izolację pionową lub dokonać napraw istniejącej (zaleca się dopasowanie odpowiedniej metody do stanu fundamentów z sugestią metody szlamowania), w razie potrzeby wykonać drenaż wokół budynku.
4. Wykonać odprowadzenie wody opadowej z rur poza obszar budynku.
5. Po odizolowaniu fundamentów od działania wody będą one powoli schnąć, a ponieważ najprostszą drogą migracji wody będzie jej odparowywanie do wnętrza piwnicy przy jednoczesnej krystalizacji soli na powierzchni zaleca się położenie wewnątrz piwnic tynków renowacyjnych zgodnych z normą WTA. Poprawne wykonanie tynków zgodnych z powyższą normą wymaga stosunkowo długiego czasu wykonania (czas schnięcia: 1mm/1dzień !) i reżimu w jakości i grubości stosowanego materiału, jednak pozwala na rozwiązanie problemów z wilgocią i zasoleniem murów. Aby określić parametry tynków renowacyjnych należy wykonać badania ilościowe i jakościowe soli (chlorków, siarczanów i azotanów). Bez wykonania poprawnej izolacji fundamentów kładzenie tynków renowacyjnych nie spełni swojej roli. Tynki nie są barierą przeciwwilgociową.

Przed położeniem tynków należy odpowiednio przygotować podłoże:

- usunąć dokładnie cały tynk do wysokości 80 cm ponad widoczny pas zawilgocenia;
- wymienić wszystkie spoiny do głębokości co najmniej 2 cm;
- jeśli jest taka potrzeba wzmocnić osłabione podłoże, należy przy tym pamiętać, aby preparat wzmacniający był paroprzepuszczalny i nie hydrofobowy.

Tynki należy kłaść zgodnie z wytycznymi producenta, nie można mieszać tynków różnych producentów i różnych systemów. Należy pamiętać o dobrej wentylacji pomieszczeń podczas sezonowania tynków i utrzymaniu wilgotności powietrza do 65%. Warstwy nawierzchniowe położone na tynk, a więc tynk wyrównujący i farba powinny być co najmniej tak samo paroprzepuszczalne jak tynk renowacyjny. Przed położeniem tynków w razie potrzeby należy wykonać okłady odsalające.

6. Wnętrze piwnicy w miejscach skażonych biologicznie należy poddać dezynfekcji odpowiednimi preparatami biobójczymi (np. . 3-5% Preventol firmy Bresciani).

II. Elewacja:

1. Poddać dezynfekcji preparatami biobójczymi wszystkie zainfekowane powierzchnie, w szczególności partię cokołową oraz gzymsy. Po zastosowaniu preparatu należy odczekać, aż mikroorganizmy umrą i stracą zielony kolor, w razie konieczności zabieg powtórzyć, dopiero po ich obumarciu można je usunąć mechanicznie (w miejscach skażonych glonami sugeruje się zastosowanie preparatu ukierunkowanego, np. .Grunbelag-Entferner firmy Remmers, w pozostałych przypadkach można zastosować np. . 3-5% Preventol firmy Bresciani).
2. Oczyszczyć partię cokołową z rysunków wandalii za pomocą rozpuszczalników lub/i pary wodnej pod zwiększonym ciśnieniem po uprzednim wykonaniu prób.
3. Oczyszczyć elewację metodami mechanicznymi, chemicznymi lub mieszanymi, po uprzednim wykonaniu prób. Zaleca się rozpocząć oczyszczanie od przegrzanej pary wodnej pod zwiększonym ciśnieniem bez środków chemicznych z zastosowaniem szczotek z włóknem syntetycznym. W razie konieczności punktowo dopuszcza się zastosowanie preparatów chemicznych na bazie związków fluorowych lub do 1% kwasu fluorowodorowego, należy jednak pamiętać, że kwas może wytrawiać niektóre cegły, więc należy wykonać próbę zarówno na ceglach czerwonych jak i żółtych (dopuszcza się użycie gotowych preparatów renomowanych firm takich jak Remmers czy Akemi). Nie zaleca się stosowania metody strumieniowo - ścierniej na elewacji, gdyż uszkodzenie warstwy spieku cegły może doprowadzić do przyspieszenia jej degradacji.
4. Usunąć wszystkie wtórne przemurowania wykonane z obcej cegły i zastąpić je cegłą zbliżoną do oryginalnej o identycznych wymiarach, kolorze i nie gorszych parametrach technicznych.
5. Usunąć cegły zmurszałe, osypujące się i zastąpić je cegłą zbliżoną do oryginalnej o identycznych wymiarach, kolorze i nie gorszych parametrach technicznych.
6. Usunąć wszystkie luźne spoiny oraz wszystkie spoiny cokołu do wysokości co najmniej 50 cm, szczególnie osypujące się, wskazujące na zawartość soli.
7. W razie potrzeby wykonać okłady odsalające na najniższe partie cegieł w cokole, najlepiej z pulpy celulozowej z minerałami ilastymi lub ligniny.

8. Wykonać niezbędne reperacje muru, szczególnie w miejscach pęknięć.
9. Usunąć wtórne kraty okien w cokole i zastąpić metaloplastyką zgodną z pozostałą stylistyką budynku. Projekt skonsultować z Konserwatorem Zabytków;
10. Usunąć wszelkie wtórne punkty montażowe i ślady niepotrzebnych instalacji.
11. Uzupełnić braki w murze cegłą zbliżoną do oryginalnej o identycznych wymiarach, kolorze i nie gorszych parametrach technicznych.
12. Uzupełnienia w cegle wykonać na bazie zapraw mineralnych (dopuszcza się zastosowanie gotowych zapraw na bazie wapna np. Remmers, Baumit, Sto z serii historycznej).
13. Wykonać scalenie kolorystyczne ewentualnych uzupełnień za pomocą farb opartych o związki krzemoorganiczne.
14. Spoiny uzupełnić zaprawą mineralną na bazie wapna ewentualnie z dodatkami trasowymi zgodnie ze stylistyką pierwotną, więc spoiną nieznacznie cofniętą w stosunku do lica w kolorze zbliżonym do oryginału. Na etapie wykonawstwa ustalić gradację i kolorystykę spoin.

III. Wnętrze

1. Usunąć wtórną boazerię z korytarzy i klatek schodowych.
2. Z podłóg usunąć warstwy linoleum i dykty, odkryć pierwotną powierzchnię i ocenić stan zachowania. Na podstawie wykonanych odkrywek należy przypuszczać, iż pierwotna podłoga wykonana była z desek bądź parkietu, taki też materiał należy przywrócić. Jeśli stan oryginalnej podłogi nadaje się do renowacji, nie należy jej wymieniać na nową, tylko poddać renowacji.
3. Ze ścian usunąć mechanicznie wtórne warstwy barwne, farby olejne można usunąć za pomocą przegrzanego powietrza lub środków chemicznych.
4. Usunąć mechanicznie wtórne zaprawy.
5. Usunąć spęcherzone, skażone, odpadające tynki w możliwie jak najmniejszym zakresie (**nie dotyczy auli**).
6. W auli w miejscach odspojenia tynku wykonać małe nawierty (lub wykorzystać istniejące otwory) i metodą zastrzyków wprowadzić syntetyczne wapno hydrauliczne (Ledan) lub zbliżony materiał, aż do pełnego wypełnienia. W razie konieczności zabieg powtórzyć do uzyskania zadowalającego efektu.
7. Miejsca gdzie zaobserwowano występowanie mikroorganizmów należy zdezynfekować preparatem biobójczym (np. 3-5% Preventol firmy Bresciani, BFA firmy Remmers).
8. Nowe tynki wykonać w zaprawach mineralnych na bazie wapna, o strukturze zbliżonej do tynków oryginalnych, czyli o średnim i grubym uziarnieniu i wyraźnej fakturze (dopuszcza się stosowanie gotowych produktów wiodących firm mających linie produktów przeznaczoną do budynków historycznych, nie należy stosować zapraw z dodatkami cementu). Narożniki w pomieszczeniach wykonać z fazą, właściwą oryginalnemu wykończeniu.

9. Drobne uzupełnienia wykonać szpachlówką wapienną dostosowaną fakturą do starego tyku (dopuszcza się stosowanie gotowych produktów wiodących firm mających linie produktów przeznaczoną do budynków historycznych.)
10. Ściany z odsłoniętą pierwotną warstwą odpylić, zabezpieczyć paroprzepuszczalnym gruntem (np. Soliprim firmy Keim).
11. Całość scalić paroprzepuszczalną farbą podkładową, w kolorze ciepłej bieli, dopuszcza się zastosowanie gruboziarnistego podkładu wyrównującego różne faktury tynków (np. Keim Intact).
12. Odtworzyć kolorystykę pomieszczeń, do wyższych partii i sufitów zaleca się zastosowanie farb na bazie wapna, poniżej ozdobnego paska zaleca się zastosowanie farb krzemianowych, paroprzepuszczalnych, matowych, światłotrwałych o podwyższonej odporności na ścieranie ze względu na przeznaczenie budynku jako szkoły (np. Optil firmy Keim).
13. Legary stropów odcinkowych zabezpieczyć przed korozją preparatami stabilizującymi i pomalować farbą matową przeznaczoną do metalu.
14. Boazerię oraz strop w auli oczyścić z wtórnych warstw olejnych mechanicznie, chemicznie lub za pomocą przegrzanego powietrza, pozostawiając oryginalną warstwę. Uzupełnić ubytki między deskami, deski wypaczone lub zniszczone wymienić na identyczne w kształcie i materiale. Całość zabezpieczyć i pomalować farbami przeznaczonymi do drewna wewnątrz, niebłyszczącymi (dopuszczalny jest pobłysk satynowy) w kolorach identycznych do oryginału. Zdemontować wtórne okręgi, znajdujące się w miejscach plafonów lub żyrandoli i zaaranżować nowe, zgodne ze stylistyką epoki i sali (konsultacja z Historykiem Sztuki oraz Konserwatorem Zabytków).
15. Dopuszcza się wymianę podłóg lastrykowych w korytarzach, gdyż z pewnością podłoga ta jest wtórna, lecz brak konkretnych przesłanek jaka podłoga była w budynku pierwotnie. Dopuszcza się wykonanie nowego lastryko na wzór historyczny.
16. Schody granitowe (także te na zewnątrz) należy oczyścić z wtórnych zaplamień za pomocą rozpuszczalników lub środków chemicznych przeznaczonych do usuwania farb olejnych oraz przegrzaną parą wodną. Nie należy stosować przegrzanego powietrza do usuwania plam olejnych. Oczyścić otwory podstopnic w hallu. Ubytki uzupełnić zaprawami mineralnymi lub syntetycznymi odpornymi na działanie światła i o znacznej wytrzymałości mechanicznej. Zewnętrzne schody wykonane w lastryko wymienić na granitowe stopnie.
17. Sugeruje się wymianę płytek lastrykowych najwyższego piętra klatki schodowej przynajmniej na płyty granitowe, spójne kolorystycznie z granitem występującym w pozostałych ciągach komunikacyjnych, najlepiej gładkim, niepolerowanym, być może płomieniowanym.
18. Wymianę kaloryferów sugeruje się przynajmniej w auli na wzór zachowanych ozdobnych jak w świetlicy nr 5, a w pozostałych pomieszczeniach na formę nieprzeszkadzającą wizualnie lub imitującą zabytkowe rozwiązania (jak kaloryfer klatki schodowej).

IV. Stolarka okienna i drzwiowa

1. Zachowaną oryginalną stolarkę okienną i drzwiową należy poddać renowacji. Całość oczyścić z wtórnych farb, aż do powierzchni drewna zwracając uwagę na pozostałości kolorystyczne pierwszej warstwy. Elementy mocno zniszczone naprawić metodami stolarskimi, mniejsze ubytki uzupełnić szpachlami przeznaczonymi do drewna. Elementy metalowe konstrukcyjne (systemy zamykania, zawiasy, kątowniki) w miarę możliwości odnowić i pozostawić, te nieodwracalnie zniszczone – wykonać nowe tak, by okna i drzwi miały swoją funkcjonalność. Wszystkie zachowane klamki, zatrzaski i odbojniki bezwzględnie pozostawić i poddać renowacji. Oszklenia oryginalne w miarę możliwości pozostawić. Podczas prac należy zwracać uwagę czy nie zachowały się ślady pierwotnego koloru na ramach i skrzyniach. Na oknach odkryto jako pierwszą warstwę jasnożółty kolor farby olejnej, który prawdopodobnie pierwotnie był biały, tylko z biegiem lat spoiwo olejne uległo degradacji i zmieniło barwę na słomkową. Dlatego sugeruje się pomalowanie okien na złamaną biel w kierunku cieplej tonacji, zbliżoną do kości słoniowej. Drzwi wewnętrzne były prawdopodobnie malowane od strony pomieszczeń na różne kolory, okryto drzwi malowane w odcieniach brązów ale również z dodatkiem zieleni (światlica nr 5). Należy odtworzyć kolorystykę zgodną z oryginałem. Od strony korytarza sugeruje się pomalować drzwi na jednakowy kolor, ciemnobrązowy, dopasowany do nowej kolorystyki ścian. Trudno określić kolor drzwi zewnętrznych, gdyż nie znaleziono oryginalnej barwy, należy wybrać farbę spójną z resztą stolarki, przeznaczoną do drewna w ekspozycji zewnętrznej, odporną na światło i czynniki atmosferyczne, matową, kryjącą.
2. Renowacja dotyczy głównie okien na korytarzach, klatkach schodowych (tych zachowanych) i pomieszczeń sekretariatu, wszystkich drzwi, zarówno wewnętrznych i zewnętrznych, a także parapetów, w których należy zachować odpowiednie profilowanie i okapniki.
3. Wtórne okna plastikowe i drewniane w złym stanie należy usunąć i wykonać nowe okna drewniane na dokładny wzór oryginalnych, zachowując jednakowe podziały, wielkości oszklenia, ościeży, profilowania, kształt, sposoby otwierania oraz kształty klamek. Podobnie należy uczynić wymieniając parapety.
4. Należy wykonać oszklenie nadświetli drzwi wejściowych i bocznych.
5. We wszystkich pomieszczeniach należy odtworzyć drewniane, profilowane listwy przypodłogowe (jak np. w klasie 26) oraz drewniane progi.

7. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA I ARCHIWALNA